

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

ROLNICTWO
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
W 2015 R.

LUBLIN CZERWIEC 2016

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Przewodniczący

Krzysztof Markowski

Członkowie:

- Waldemar Dymek*
- Sławomir Dziaduch*
- Zofia Kurlej*
- Elżbieta Łoś*
- Andrzej Matacz*
- Kazimierz Tucki*
- Paweł Wroński*

Sekretarz *– Aneta Olszewska-Welman*

Autor opracowania – Magdalena Ściborek-Rycyk – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Projekt okładki, zdjęcie na okładkę, wykonanie wykresów, prace edytorskie – Magdalena Ściborek-Rycyk
Graficzne wykonanie map – Magdalena Ściborek-Rycyk

ISSN 2080-0517

Publikacja dostępna jest na <http://lublin.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Przedmowa

Lubelszczyzna należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytków rolnych. Lubelskie jest liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i agrest.

Rzetelna wiedza na temat sytuacji w rolnictwie w województwie lubelskim jest niezbędna do podejmowania skutecznych decyzji zarówno przez prowadzących działalność gospodarczą w tym sektorze, jak i przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych zajmujących się polityką rolną. Dlatego też wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom i zainteresowaniu informacją statystyczną dotyczącą rolnictwa na Lubelszczyźnie, pracownicy Urzędu Statystycznego w Lublinie przygotowali publikację: „Rolnictwo w województwie lubelskim w 2015 r.” Zakresem informacji nawiązuje ona do opracowań wydawanych przez nasz Urząd w poprzednich latach i składa się z trzech części, tj. metodycznej, analitycznej i tabelarycznej.

W pierwszej z nich, tj. części metodycznej zostały przedstawione i objaśnione szczegółowe definicje i pojęcia występujące w opracowaniu. Z kolei w części analitycznej, podzielonej na działy tematyczne, szczegółowo omówiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w rolnictwie województwa lubelskiego. W części tabelarycznej zamieszczone zostały dane dotyczące: użytkowania gruntów, produkcji rolniczej, skupu i cen produktów rolnych oraz środków produkcji w rolnictwie. Tablice przeglądowe prezentują dane wojewódzkie w retrospekcji od 2002 r., a szczegółowe ujmują dane odnoszące się do 2015 r. W niektórych przypadkach, ze względu na dostępność danych, przedstawione informacje dotyczą 2014 r. W ujęciu miesięcznym opublikowano ceny wolnorynkowe i relacje cen produktów rolnych, co pozwala na śledzenie sezonowych zmian koniunktury w rolnictwie.

Uzupełnieniem formy tekstowej i tabelarycznej są wykresy podkreślające specyficzne cechy i zaobserwowane prawidłowości zachodzące w procesie wytwarzania żywności i jej zagospodarowania. Publikacja zawiera najistotniejsze dane dla scharakteryzowania przedstawionego w tytule tematu. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące rolnictwa na Lubelszczyźnie mogą Państwo uzyskać w Urzędzie Statystycznym w Lublinie lub na jego stronie internetowej (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Mam nadzieję, iż przygotowane przez nas opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o stanie i kierunkach zmian jakie zaszły w rolnictwie na terenie województwa lubelskiego w ciągu ostatnich lat.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie
Krzysztof Markowski
dr Krzysztof Markowski

Lublin, czerwiec 2016 r.

Preface

Lubelskie voivodship is a region with significant role of agricultural sector. Favorable conditions for agricultural activities are determined primarily by advantageous soil and climate factors, and a large share of agricultural land. Lubelskie is the leader of many agricultural and horticultural crops, among which are: raspberries, currants, and gooseberry.

Thorough knowledge on situation in agriculture in lubelskie voivodship is essential for conducting economic activity as well as representatives of regional and local authorities. To meet the expectations and interest in statistical information on agriculture in the lubelskie voivodship, workers of Statistical Office in Lublin prepared a publication "Agriculture in lubelskie voivodship in 2015". The scope of the information relates to publications issued by our Office in previous years and consists of three parts: methodical, analytical and tabular part.

Detailed definitions and terms used in the study were presented and explained in the methodical part. In turn, in the analytical part, divided into thematic sections, the major developments and trends in agriculture of lubelskie voivodship were discussed in details. Tabular part include data on: land use, agricultural production, procurement and prices of agricultural products and means of production in agriculture. Review tables present data in retrospection from 2002, and the detailed capture data relating to 2015. In some cases, due to the availability of data, the information relate to 2014. Free-market prices and price relations in agricultural products were published monthly, which allows to track seasonal changes in economic conditions in agriculture.

Complemented by text and tabular form are graphs highlighting the specific features and the observed regularities in the process of food preparation and its management. The publication contains the most relevant data for the characterization presented in the title of the topic. More detailed information can be obtained from the Statistical Office as well as on the website (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

I hope that prepared compilation will be a useful source of information regarding the status and the changes that took place in agriculture in the lubelskie voivodship in recent years.

*Director
of Statistical Office
in Lublin
Krzysztof Markowski
Krzysztof Markowski, Ph.D.*

Lublin, June 2016

Spis treści

Przedmowa.....	3
Uwagi metodyczne.....	9
Dział I Wyniki badań – synteza	
1. Warunki agrometeorologiczne	15
2. Użytkowanie gruntów	19
3. Środki produkcji w rolnictwie	27
4. Produkcja rolnicza.....	29
5. Produkcja roślinna.....	31
6. Produkcja zwierzęca.....	45
7. Skup produktów rolnych	53
8. Ceny w rolnictwie.....	57
Dział II Tablice statystyczne załączone do publikacji w wersji elektronicznej (format xlsx).	

Wykaz wykresów

1. Średnia temperatura powietrza w województwie lubelskim.....	16
2. Średnia suma opadów atmosferycznych w województwie lubelskim	17
3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim	19
4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim.....	21
5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2015 r. w województwie lubelskim. Stan na dzień 31 marca 2016 r.	26
6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie lubelskim.....	27
7. Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2015 r.....	29
8. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2015 r.....	29
9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim	34
10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	35
11. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim	36
12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim	37
13. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w województwie lubelskim.....	43
14. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim	43
15. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	46
16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim.....	46
17. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim	47
18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych.....	47
19. Relacja cen skupu 1 kg żywca wieprzowego do cen 1 kg żyta na targowiskach.....	48
20. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	50
21. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim.....	50
22. Struktura stada bydła według grup wiekowo–użytkowych w województwie lubelskim w czerwcu 2015 r.	51
23. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego).....	54

24. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).....	55
25. Dynamika skupu mleka krowiego	56
26. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach.....	57
27. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	58

Wykaz map

1. Warunki przyrodnicze produkcji rolniczej – Agroklimat	18
2. Warunki przyrodnicze produkcji rolniczej – Jakość i przydatność rolnicza gleb	23
3. Warunki przyrodnicze produkcji rolniczej – Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	24
4. Właściwości gleb – Odczyn	28
5. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.....	38
6. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.	38
7. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.....	39
8. Zbiory kukurydzy na ziarno w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r. ..	39
9. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.....	40
10. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.....	40
11. Zbiory warzyw ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.....	42
12. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.	44
13. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.	44
14. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw w czerwcu 2015 r.	49
15. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw w czerwcu 2015 r. 52	

Wykaz tablic statystycznych

1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim	20
2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim	21
3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim	22
4. Struktura powierzchni zasiewów w województwie lubelskim.....	32
5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim	33
6. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	34
7. Produkcja ziemniaków w województwie lubelskim	36
8. Produkcja buraków cukrowych w województwie lubelskim	37
9. Zbiory warzyw w województwie lubelskim	41
10. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	45
11. Pogłowie bydła w województwie lubelskim	49

Contents

<i>Preface</i>	3
<i>Methodological notes</i>	9
<i>Chapter I Result of surveys – synthesis</i>	
1. <i>Agrometeorology conditions</i>	15
2. <i>Land use</i>	19
3. <i>Means of production in agriculture</i>	27
4. <i>Agricultural output</i>	29
5. <i>Crop production</i>	31
6. <i>Animal production</i>	45
7. <i>Procurement of agricultural products</i>	53
8. <i>Prices in agriculture</i>	57
<i>Chapter II Statistical tables attach to electronic version to this publication (format xlsx).</i>	

Charts

1. <i>Average air temperature in lubelskie voivodeship</i>	16
2. <i>Average sums of atmospheric precipitation</i>	17
3. <i>Structure of land use in lubelskie voivodship</i>	19
4. <i>Structure of farms with agricultural land by area groups of agricultural land in lubelskie voivodship</i>	21
5. <i>The amount of the payments made in the framework of direct payments under the campaign 2015 in lubelskie voivodship.</i>	26
6. <i>Consumption mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition in lubelskie voivodship</i>	27
7. <i>Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2015</i>	29
8. <i>Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2015</i>	29
9. <i>Sown area and production of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship</i>	34
10. <i>Sown area and production of rape and turning rape in lubelskie voivodship</i>	35
11. <i>Harvested area and production of potatoes in lubelskie voivodship</i>	36
12. <i>Harvested area and production of sugar beet in lubelskie voivodship</i>	37
13. <i>Structure of tree fruit production in lubelskie voivodship</i>	43
14. <i>Structure of berry fruit production in lubelskie voivodship</i>	43
15. <i>Pigs stock in lubelskie voivodship</i>	46
16. <i>Dynamics of pigs stock in lubelskie voivodship</i>	46
17. <i>Structure of pigs herd in lubelskie voivodship</i>	47
18. <i>Pigs per100 ha of agricultural land</i>	47
19. <i>Relation of procurement prices of pigs to market prices of rye in lubelskie voivodship</i>	48
20. <i>Cattle in lubelskie voivodship</i>	50
21. <i>Cattle per100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship</i>	50
22. <i>Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship in June 2015</i>	51
23. <i>Dynamics of procurement of consumer and for feed basic cereals (including mixed cereals, excluding seed for sowing)</i>	54
24. <i>Dynamics of animals for slaughter procurement (in terms of meat, including fats)</i>	55
25. <i>Dynamics of cows' milk procurement</i>	56

26. <i>Prices of selected agricultural products in procurement and marketplaces.....</i>	57
27. <i>Relation of procurement prices of pigs to market prices of rye and barley.....</i>	58

Maps

1. <i>Natural conditions of agricultural production – Agro climate.....</i>	18
2. <i>Natural conditions of agricultural production – Quality and agricultural usefulness of soils.....</i>	23
3. <i>Natural conditions of agricultural production – Valorisation of agricultural production area.....</i>	24
4. <i>Properties of soil – pH.....</i>	28
5. <i>Cereal production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	38
6. <i>Wheat production in kg per capita by voivodships in 2015r.....</i>	38
7. <i>Rye production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	39
8. <i>Maize for grain production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	39
9. <i>Edible pulses production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	40
10. <i>Potatoes production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	40
11. <i>Vegetables production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	42
12. <i>Tree fruit production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	44
13. <i>Berry fruit production in kg per capita by voivodships in 2015.....</i>	44
14. <i>Pigs per100 ha of agricultural land by voivodships in June 2015.....</i>	49
15. <i>Cattle per100 ha of agricultural land by voivodships in June 2015.....</i>	52

Statistical tables

1. <i>Land use in farms in lubelskie voivodship.....</i>	20
2. <i>Number of farms with agricultural land in lubelskie voivodship.....</i>	21
3. <i>Area of agricultural land in farms in lubelskie voivodship.....</i>	22
4. <i>Structure of sown area in lubelskie voivodship.....</i>	32
5. <i>Sown area, yields and production of cereals in lubelskie voivodship.....</i>	33
6. <i>Sown area, yields and production of rape and turning rape in lubelskie voivodship..</i>	34
7. <i>Potatoes production in lubelskie voivodship.....</i>	36
8. <i>Sugar beet production in lubelskie voivodship.....</i>	37
9. <i>Vegetables production in lubelskie voivodship.....</i>	41
10. <i>Pigs in lubelskie voivodship.....</i>	45
11. <i>Cattle in lubelskie voivodship.....</i>	49

Uwagi metodyczne

1. Dane o produkcji rolniczej opracowano **metodą rodzaju działalności**, co oznacza sumaryczne ujęcie produkcji roślinnej i zwierzęcej niezależnie od tego, do której sekcji gospodarki narodowej (według Polskiej Klasyfikacji Działalności) zaliczane są podmioty gospodarcze, które tę produkcję wytworzyły. W związku z wprowadzeniem od 2010 r. stopniowych zmian metodologii badań rolniczych, mających na celu dostosowanie do standardów unijnych oraz uwzględnienie przemian dokonujących się w polskim rolnictwie, a także szersze wykorzystanie źródeł administracyjnych, **zmianie uległa definicja gospodarstwa rolnego**.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
- gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki sarny daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej (zgodnie z normami). Zgodnie z obowiązującą definicją, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali, w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.

3. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

a. **Użytki rolne w dobrej kulturze** to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

- **Powierzchnia zasiewów** to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

- **Grunty ugorowane** to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).
 - **Uprawy trwałe** to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami. Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.
 - **Ogrody przydomowe** to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.
 - **Łąki i pastwiska** są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.
- b. **Użytki rolne pozostałe** to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.
4. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje:
- a. **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
 - b. **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach. W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) w latach 1999-2003 uwzględniono dopłaty bezpośrednie Agencji Rynku Rolnego do interwencyjnego skupu pszenicy i żyta, od 2004 r. naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. uprawy chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

5. Przy ustalaniu produkcji rolniczej przyjęto:
- a. w cenach bieżących:
 - dla skupu, spożycia naturalnego oraz przyrostu pogłowia zwierząt gospodarskich – ceny skupu płacone przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych,
 - dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach,

- dla zużycia produkcyjnego i zapasów produktów roślinnych – ceny skupu pomniejszone o 5%,
 - b. w cenach stałych:
 - ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2014 r. – z lat 2013 i 2014.
6. **Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej** przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki te oblicza się jako iloraz wskaźnika wartości i wskaźnika wolumenu, uzyskanych ze zbiorczych rachunków produkcji rolniczej, przy czym wskaźnik wartości obliczany jest jako stosunek poziomu produkcji wyrażonej w cenach bieżących w badanym okresie do poziomu tej produkcji w roku poprzednim, a wskaźnik wolumenu – w cenach stałych.
7. **Ceny skupu** są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).
- Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.**
8. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw; przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne – jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach. Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankiera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych. Przeliczenia cen gruntów na żyto i żywiec rzeźny wieprzowy dokonano przy przyjęciu przeciętnych rocznych cen targowiskowych tych produktów. Wskaźniki cen skupu oraz cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
9. **Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych oraz cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie** obliczono przyjmując jako system wag strukturę sprzedaży produktów rolnych oraz zakupu towarów i usług z roku poprzedzającego rok badany. Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych

wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjne. Jako system wag przyjęto w zakresie towarów i usług przeznaczonych na cele:

- konsumpcyjne – strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych rolników, uzyskaną z badania budżetów gospodarstw domowych;
- bieżącej produkcji rolniczej – strukturę zakupów dokonanych przez gospodarstwa indywidualne;
- inwestycyjne – strukturę wydatków pieniężnych ustaloną na podstawie danych o akumulacji, wynikającą z rachunków narodowych.

10. **Relacje cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych** informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać, aby zakupić dany środek produkcji. Relacje cen obliczono przy przyjęciu przeciętnych cen miesięcznych, kwartalnych i rocznych.
11. **Wielkość produkcji roślinnej** obliczono na podstawie:
 - a. wyników czerwcowych badań reprezentacyjnych (w 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego) w zakresie powierzchni zasiewów,
 - b. wyników reprezentacyjnych badań plonów i zbiorów oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS,
 - c. sprawozdań statystycznych (badanie pełne) z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i pozostałych.
12. Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha).
13. **Zboża**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:
 - a. zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto,
 - b. mieszanki zbożowe na ziarno,
 - c. kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.
14. **Strączkowe na ziarno** to:
 - a. konsumpcyjne (groch, fasola, bób i inne),
 - b. pastewne (peluszka, wyka, bobik, łubin i inne).
15. Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).
16. **Uprawy pastewne** obejmują:
 - strączkowe pastewne,
 - motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami,
 - okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa i inne),
 - oraz kukurydzę na pasze.

-
17. **Pozostałe uprawy** to: warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.
18. Dane o **pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. wyników Powszechnego Spisu Rolnego) oraz szacunków. Badania pogłowa trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, badania pogłowa bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu. Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych ze sprawozdawczości.
19. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową zwierząt rzeźnych oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. Produkcję żywca rzeźnego podaje się:
- a) w tys. sztuk (liczba zwierząt rzeźnych);
- b) w tys. ton:
- „w wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem,
 - „w wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną) łącznie z tłuszczami i – jeżeli tak zaznaczono – z podrobami, za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.
20. Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Dane o skupie:
- a. **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta,
- b. **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelnii, płatkarni i suszarni,
- c. **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych,
- d. **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.
21. Dane o skupie produktów rolnych:
- a. za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej,
- b. za okresy półroczne w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości półrocznej obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł.
22. Informacje dotyczące warunków atmosferycznych (temperatury, opadów i usłonecznienia) opracowano w oparciu o dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskane z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.

23. Informacje o zaopatrzeniu rolnictwa w kwalifikowany materiał siewny podano na podstawie szacunków rzeczoznawców GUS.
24. Dane dotyczące **zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych i wapniowych** opracowane zostały na podstawie sprawozdawczości i wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego).
25. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2013/14 oznacza okres od 1 VII 2013 r. do 30 VI 2014 r.).
26. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r., według stanu w dniu 30 VI.
27. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
28. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Dział I Wyniki badań - synteza

1. Warunki agrometeorologiczne

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość wykonywanych prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych w poszczególnych etapach wegetacji roślin.

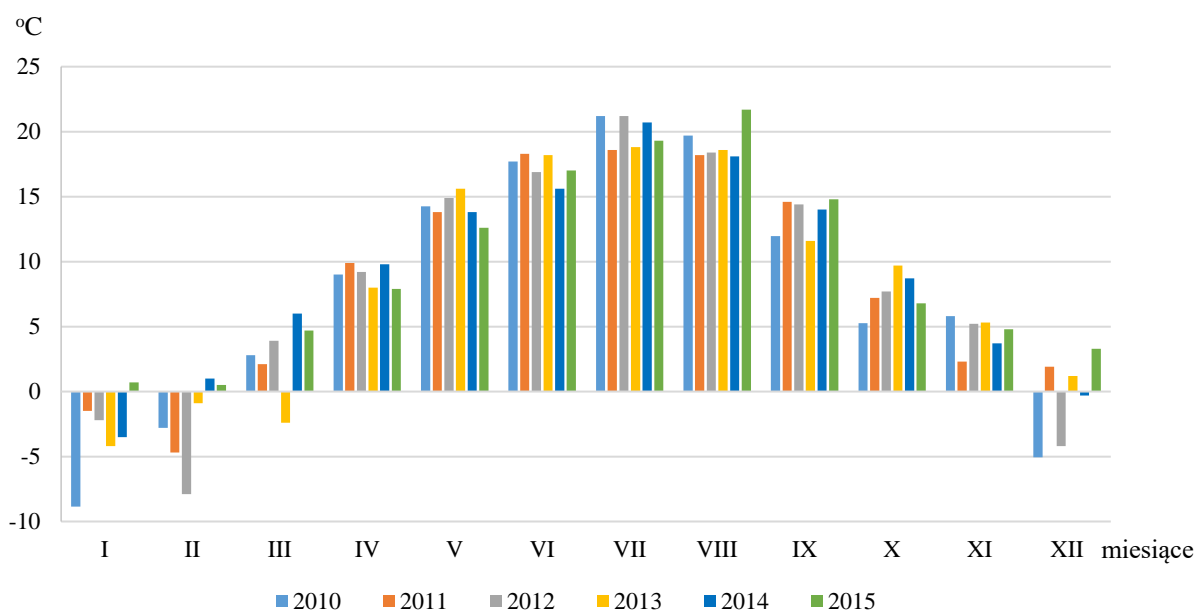
Sezon wegetacyjny 2015 r. charakteryzował się częstym występowaniem zjawisk ekstremalnych (susza, wysokie temperatury powietrza), co ujemnie wpłynęło na wegetację większości gatunków roślin rolniczych. Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2014 r. były niekorzystne dla przygotowania pól pod zasiewy ozimin z powodu przesuszenia gleby. Jednakże rośliny ozime siano na ogół w optymalnych terminach. Pomimo niewielkiej ilości opadów deszczu w październiku, rośliny w większości rozwijały się prawidłowo, a jesienne zamglenia dostarczyły roślinom potrzebnej wody. Pod koniec listopada wstrzymano zimowe orki, ze względu na zamarznięcie wierzchniej warstwy gleby. Jednakże spadek temperatury nocą od -6°C do -8°C nie stwarzał zagrożenia dla roślin.

W lutym 2015 r. przezimowanie pszenicy i żyta oceniono na poziomie lepszym niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, zaś jęczmienia, pszenżyta, rzepaku i rzepiku na podobnym. Bardzo małe straty w obsadzie roślin były wynikiem łagodnego przebiegu zimy i krótkiego okresu zimowego spoczynku roślin, jednakże brak pokrywy śnieżnej był przyczyną niedostatecznego uwilgotnienia gleby. W marcu rozpoczęto wysiewy wiosenne, a w połowie miesiąca ruszyła wiosenna wegetacja roślin ozimych. Nadal jednak odczuwalny był niedobór wilgoci w glebie. Poprawę warunków wodnych przyniósł koniec miesiąca, kiedy wystąpiły opady śniegu i deszczu, które przyczyniły się do wstrzymania prac polowych i uwilgotnienia gleby.

Kwiecień był miesiącem dość ciepłym, chociaż w pierwszej dekadzie wystąpiły opady śniegu i przymrozki, które spowodowały zahamowanie wzrostu roślin i przerwanie prac polowych. Wznowiono je w drugiej dekadzie miesiąca. Stan roślin ozimych oceniono na dość dobrym poziomie, jednakże z powodu łagodnej zimy zaobserwowano choroby grzybowe, np. na jęczmieniu plamistość siatkową, rdzę i mączniaka. Prace polowe i pielęgnacyjne były wykonywane na ogół terminowo.

Maj 2015 r. był dość chłodny z niedostatkami opadów deszczu, co przyczyniło się do wolniejszego rozwoju roślin jarych. Dopiero pod koniec miesiąca wystąpiły silne, krótkotrwałe opady deszczu, które poprawiły warunki wilgotnościowe gleby.

Wykres 1. Średnia temperatura powietrza w województwie lubelskim.

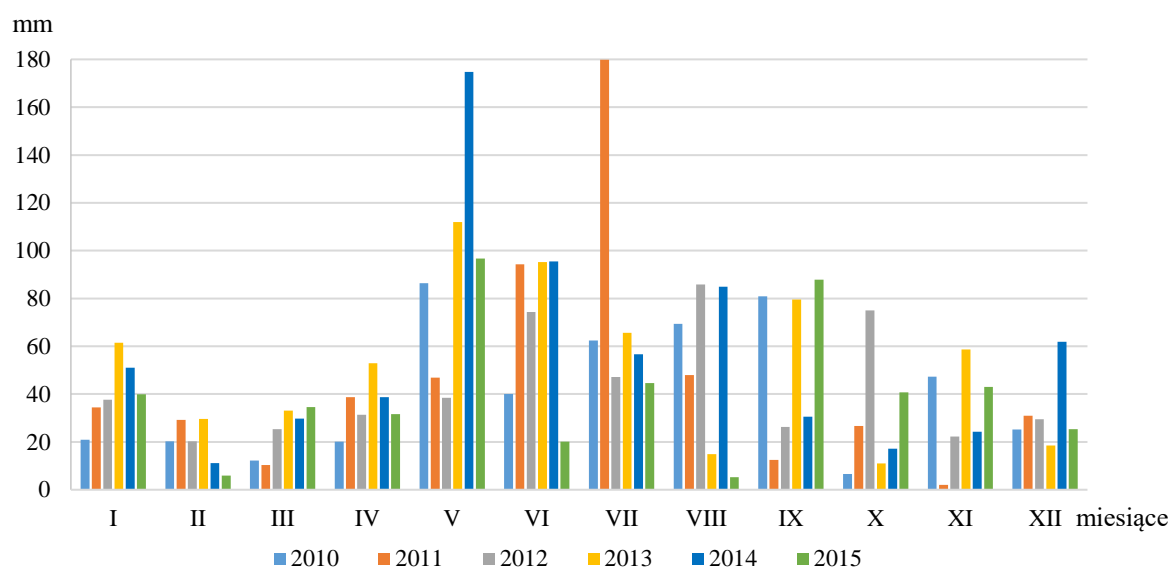

Pierwsza połowa czerwca była dość sucha z wysokimi temperaturami i niewielkimi opadami deszczu, natomiast w drugiej połowie sytuacja była odwrotna – chłodne noce i miejscami gwałtowne opady deszczu. Taki układ warunków atmosferycznych spowodował spowolnienie wegetacji roślin w omawianym miesiącu.

Lato 2015 r. było upalne i suche. Pod koniec lipca rozpoczęto żniwa zbóż, które plonowały podobnie jak rok wcześniej. Sierpień był miesiącem ze skrajnie wysokimi temperaturami przy jednoczesnym braku opadów deszczu, co z jednej strony spowodowało nasilenie się głębokiej suszy glebowej, z drugiej zaś sprzyjało prowadzeniu prac żniwnych, które przebiegały sprawnie. Jakość zebranych zbóż była bardzo dobra, znacznie lepsza niż w poprzednim sezonie. Utrzymująca się, niemal przez cały sierpień, upalna pogoda i susza negatywnie wpłynęły na wegetację roślin, a stan upraw oceniono na złym, bądź bardzo złym poziomie. Znaczne wysuszenie warstwy ornej gleby praktycznie uniemożliwiło terminowe prowadzenie prac polowych.

Po długim okresie suszy wrzesień charakteryzował się ciepłą pogodą z niewielkimi opadami, które złagodziły niedobór wody, jednakże wilgotność gleby była nadal niedostateczna. Te niewielkie opady umożliwiły siew rzepaku ozimego i zbóż ozimych, które zostały wysiane w terminach późniejszych niż optymalne. Niedobór wilgoci w glebie będzie miał negatywny wpływ na stan roślin wieloletnich w kolejnym roku. Opady deszczu i niższe, niż w sierpniu, temperatury powietrza spowodowały intensyfikację jesiennych prac polowych.

Kolejny miesiąc był dość ciepły z niewielką ilością opadów deszczu, a stan ozimin oceniono na średnim poziomie. W tym czasie zaobserwowano znaczne osłabienie plantacji rzepaku ozimego. Niedobór wody nie tylko zakłócił wschody, ale również uniemożliwił pobór odpowiedniej ilości składników pokarmowych z gleby.

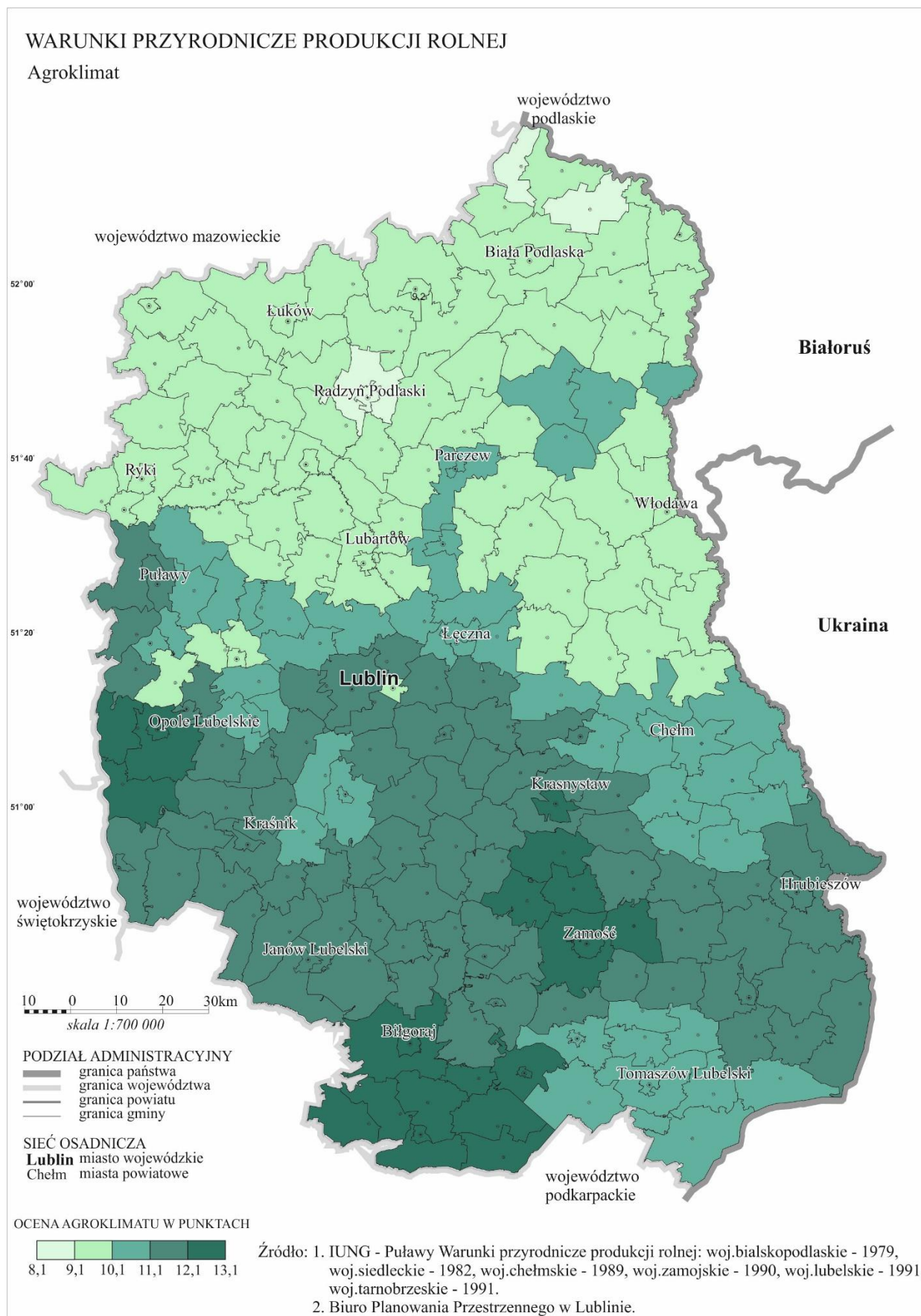
Wykres 2. Średnia suma opadów atmosferycznych w województwie lubelskim.

Listopad, podobnie jak październik, był dość ciepły z niewielką ilością opadów głównie w połowie miesiąca. W trzeciej dekadzie nastąpiło stopniowe ochłodzenie z nocnymi przygruntowymi przymrozkami. Po opadach deszczu stan ozimin uległ niewielkiej poprawie. Jesień 2015 r. w pełni umożliwiła wykonanie jesiennych prac polowych.

Przestrzenne zróżnicowanie agroklimatu województwa lubelskiego przedstawia mapa 1 (str. 16). W celu oceny agroklimatu Polski posłużono się skalą 15-sto punktową, gdzie 15 oznacza klimat najkorzystniejszy dla rolnictwa. W województwie lubelskim rozpiętość punktowa dla gmin sięga od 8,8 do 13,0 pkt. Najlepszym agroklimatem charakteryzuje się część południowo-zachodnia województwa, zaś najgorszym północno-wschodnia.¹

¹ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 1

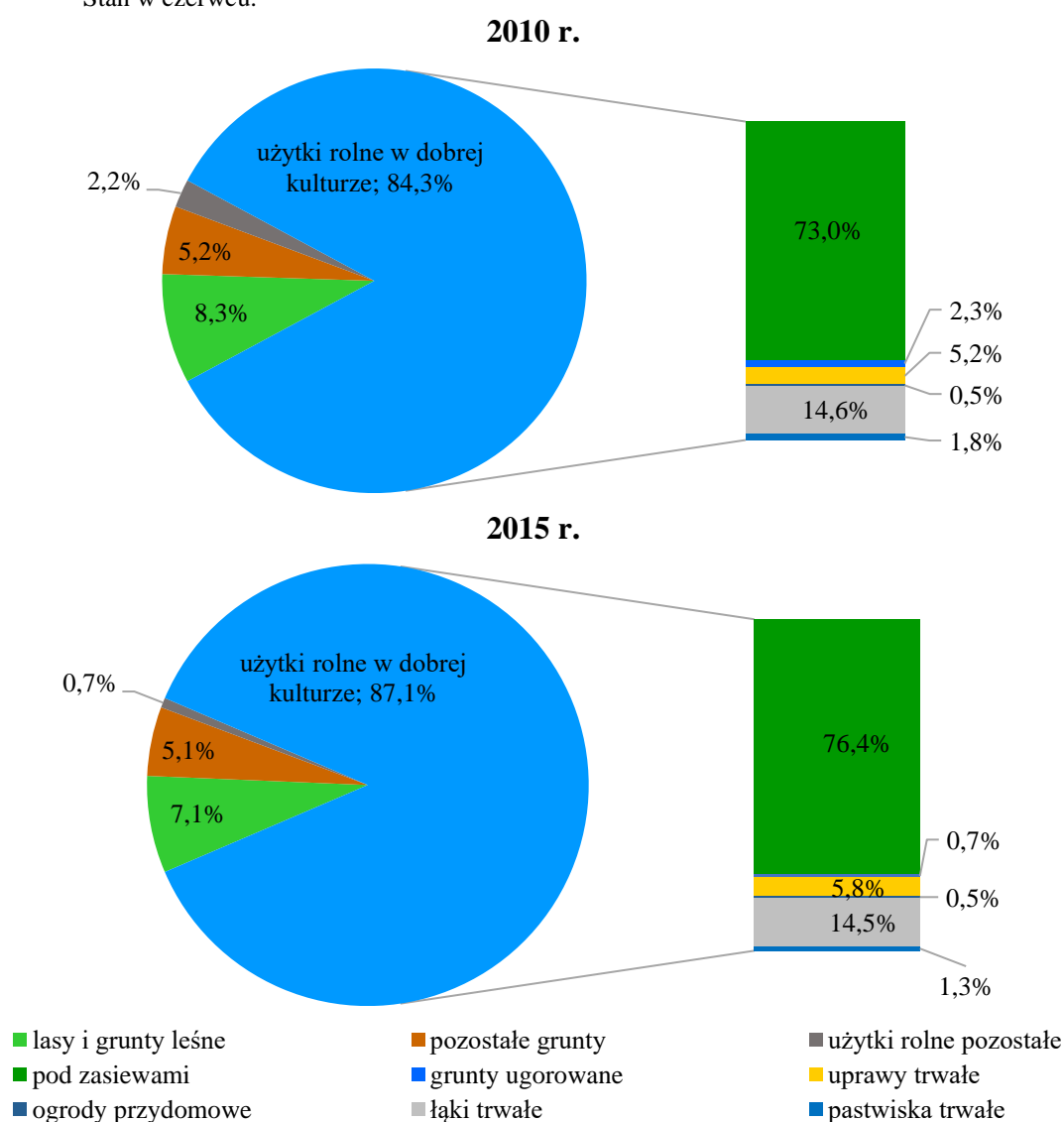

2. Użytkowanie gruntów

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego² według stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. wynosiła 2 512 246 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,0%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 24,2%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,8%, użytki ekologiczne 0,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,2%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmowało 3. miejsce w kraju, po województwie mazowieckim i wielkopolskim.

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w hektarach w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu.

² Źródło: Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

W 2015 r. **powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych** w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r. wynosiła 1 444,0 tys. ha i była większa w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,0%, zaś w stosunku do 2010 r. zwiększyła się o 4,4%. Użytki rolne stanowiły 87,6% ogólnej powierzchni gruntów rolnych w województwie. W porównaniu z 2014 r. ich udział wzrósł o 0,7 p.proc, a w stosunku do 2010 r. o 1,1 p.proc. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych wynosiła 1 406,2 tys. ha i była większa zarówno w stosunku do 2014 r., jak i do 2010 r., odpowiednio o 4,3% i o 4,8%.

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2015 r. wyniosła 1 432,1 tys. ha i stanowiła 99,1% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym w stosunku do 2014 r. jak i do 2010 r. ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem wzrósł odpowiednio o 0,3 p.proc. i o 1,6 p.proc. Jednocześnie zanotowano wzrost powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. o 4,2%, a z 2010 r. o 6,2%. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 395,4 tys. ha i była większa w stosunku do 2014 r. o 4,4%, a do 2010 r. o 6,6%.

Największy udział w powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze stanowiły grunty pod zasiewami (2015 r. – 77,1%, 2014 r. – 76,5%, 2010 r. – 74,8%) i łąki trwałe (2015 r. – 14,7%, 2014 r. i 2010 r. po 15,0%). Powierzchnia gruntów **pod zasiewami** zwiększyła się w stosunku do 2014 r. o 5,0%, a do 2010 r. o 9,4%, natomiast **łąk trwałych** w porównaniu z 2014 r. o 1,8%, a z 2010 r. o 3,6%. Podobną tendencję zaobserwowano w odniesieniu do gospodarstw indywidualnych.

Powierzchnia gruntów ugorowanych w dobrej kulturze w 2015 r. zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2014 r. jak i z 2010 r., odpowiednio o 61,9% i o 69,5% i wyniosła 9,7 tys. ha. W **gospodarstwach indywidualnych** wyniosła 9,5 tys. ha i była mniejsza w stosunku do 2014 r. o 62,4%, a do 2010 r. o 69,2%.

Tabl. 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2014 = 100
	w liczbach bezwzględnych						
Powierzchnia ogólna gruntów w tys. ha	1 599,7	1 650,5	1 614,9	1 584,4	1 584,9	1 643,8	103,7
w tym użytki rolne	1 383,1	1 437,3	1 407,0	1 375,7	1 387,8	1 444,0	104,0
w tym w dobrej kulturze	1 348,7	1 415,8	1 376,9	1 358,4	1 374,8	1 432,1	104,2

W 2015 r. w województwie lubelskim było 180,5 tys. **gospodarstw rolnych** posiadających użytki rolne, w tym 180,3 tys. gospodarstw indywidualnych. W stosunku do 2014 r. nastąpił wzrost liczby gospodarstw rolnych o 1,0%, a w porównaniu z 2010 r. spadek

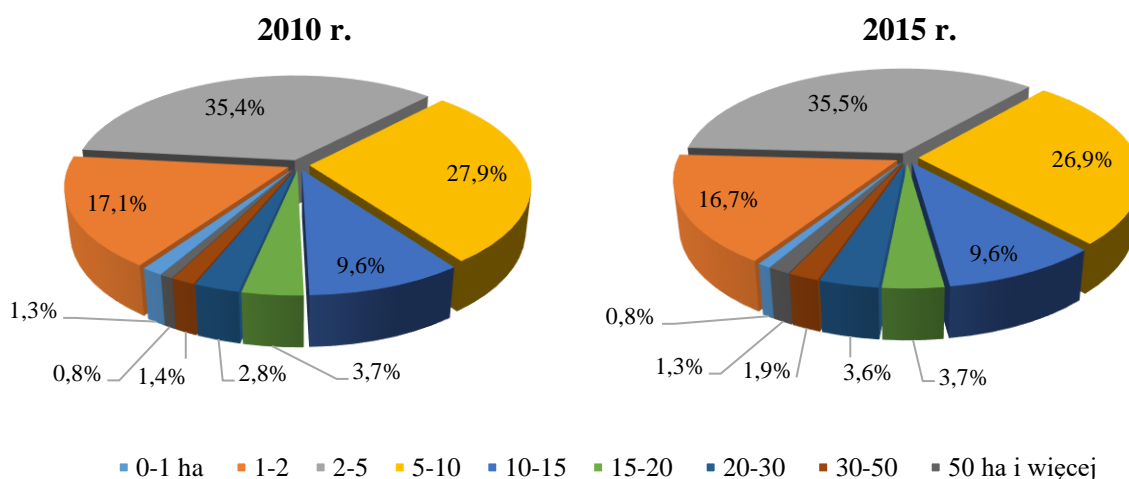
o 4,1%. W ogólnej liczbie gospodarstw rolnych 79,1% stanowiły gospodarstwa małe o powierzchni od 1 do 10 ha, przy czym liczba ta w porównaniu z 2014 r. obniżyła się o 0,2 p.proc, a z 2010 r. o 1,3 p.proc. Najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (48,5 tys.) i w porównaniu z 2014 r. odnotowano wzrost liczby tych gospodarstw o 4,3%, a w stosunku do 2010 r. ich spadek o 7,5%.

Tabl. 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim. Stan w czerwcu.

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	2014	2015	2014 = 100
	w liczbach bezwzględnych					
Liczba gospodarstw rolnych w tys.	188,3	177,5	178,1	178,6	180,5	101,0
w tym gospodarstwa indywidualne	188,1	177,4	178,0	178,4	180,3	101,0

Udział gospodarstw większych obszarowo (o powierzchni ponad 10 ha) wynosił 20,1% i te gospodarstwa dysponowały największym arealem użytków rolnych – 845,7 tys. ha, tj. 58,6% użytków rolnych ogółem. W porównaniu z 2014 r. nastąpił wzrost gospodarstwa o powierzchni ponad 10 ha o 1,5%, a z 2010 r. o 5,1%.

Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim. Stan w czerwcu.

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2015 r. wyniosła 7,9 ha, przy czym powierzchnia ta wzrosła w porównaniu z 2014 r. o 0,3 ha, zaś z 2010 r. o 0,7 ha.

Tabl. 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim. Stan w czerwcu.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	
	w ha			2014 = 100
OGÓŁEM				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem w ha				
Ogółem	7,65	7,77	8,00	103,0
Poniżej 1 ha	0,91	0,82	0,72	88,3
1 – 2	1,46	1,46	1,53	104,8
2 – 5	3,32	3,28	3,30	100,5
5 – 10	6,96	6,94	7,01	101,0
10 – 15	12,10	11,83	12,02	101,6
15 – 20	16,98	17,25	17,04	98,7
20 – 50	28,90	29,19	28,71	98,3
Powyżej 50	100,45	105,22	100,77	95,8
w tym gospodarstwa indywidualne				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem w ha				
Ogółem	7,45	7,55	7,80	103,3
Poniżej 1 ha	0,91	0,82	0,72	88,3
1 – 2	1,46	1,46	1,53	104,8
2 – 5	3,32	3,28	3,30	100,5
5 – 10	6,96	6,30	7,01	111,4
10 – 15	12,10	11,83	12,02	101,6
15 – 20	16,98	17,25	17,04	98,7
20 – 50	28,89	29,18	28,69	98,3
Powyżej 50	85,74	90,92	89,30	98,2

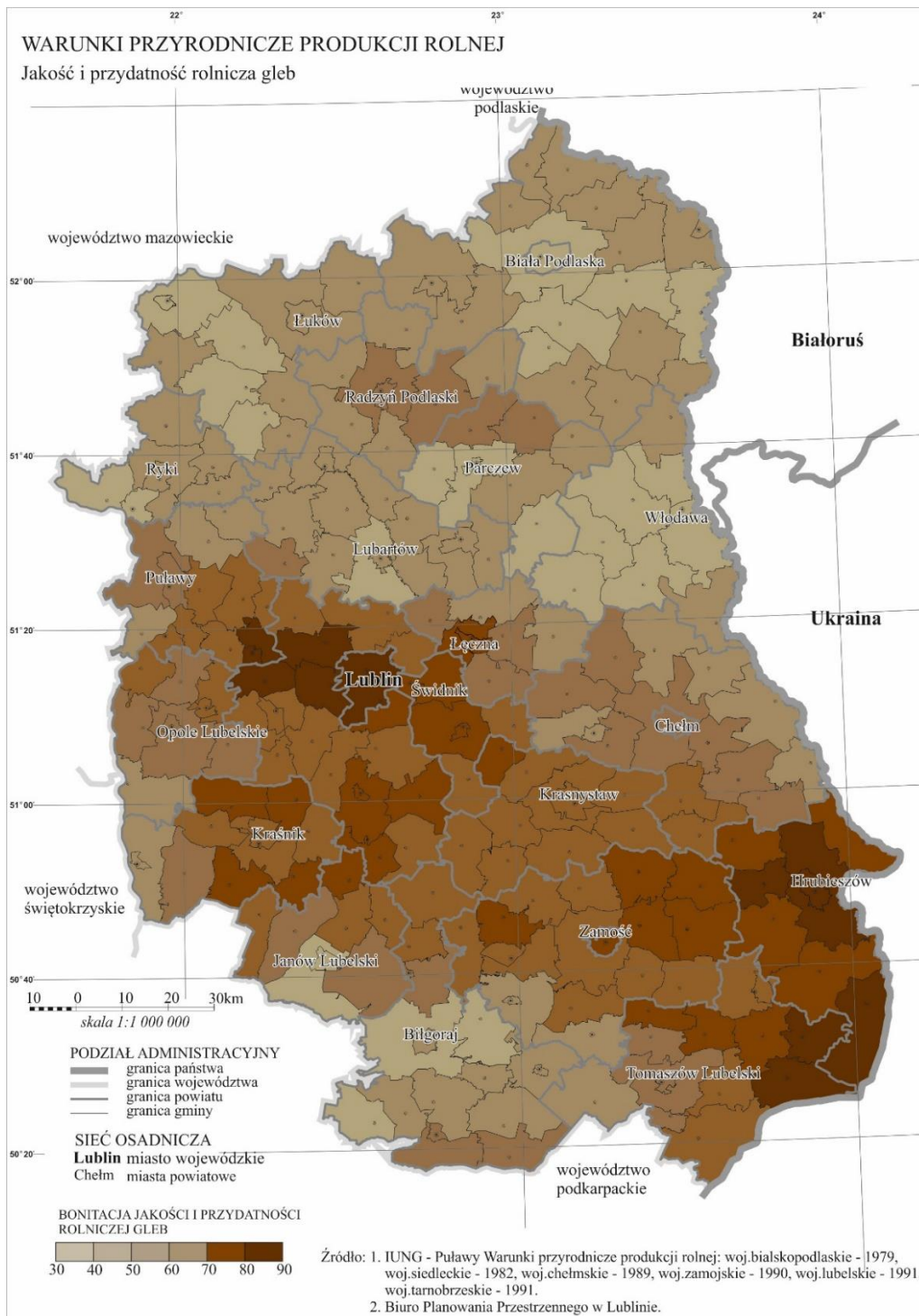
Potencjał przyrodniczy województwa lubelskiego jest znacznie korzystniejszy w porównaniu z innymi regionami w kraju. Największy wpływ na wysokość plonów roślin uprawnych uzyskiwanych przez rolników ma jakość i przydatność rolnicza gleb. Jakość gleb dla Polski oceniono w skali 100 punktowej, a gminy województwa lubelskiego charakteryzują się znaczną rozbieżnością punktową od 30 do 90 punktów, co przedstawia mapa 2 (str. 21). Najlepsze gleby znajdują się w powiecie lubelskim w okolicach Nałęczowa oraz w powiecie hrubieszowskim, najgorsze zaś w powiecie włodawskim, bialskim, w okolicach Parczewa, Lubartowa, Biłgoraja i wschodniej części powiatu łukowskiego i janowskiego.

Ogólną ocenę warunków przyrodniczych produkcji rolnej można dokonać na podstawie wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, która zgodnie z metodyką opracowaną przez Zakład Gleboznawstwa, Erozji i Ochrony Gruntów IUNG w Puławach w 2004 r., obejmuje:

- jakość gleb ocenianą w skali 100 punktowej;
- warunki wodne oceniane w skali 5-cio punktowej;
- agroklimat oceniany w skali 15-sto punktowej;
- rzeźbę terenu ocenianą w skali 5-cio punktowej.

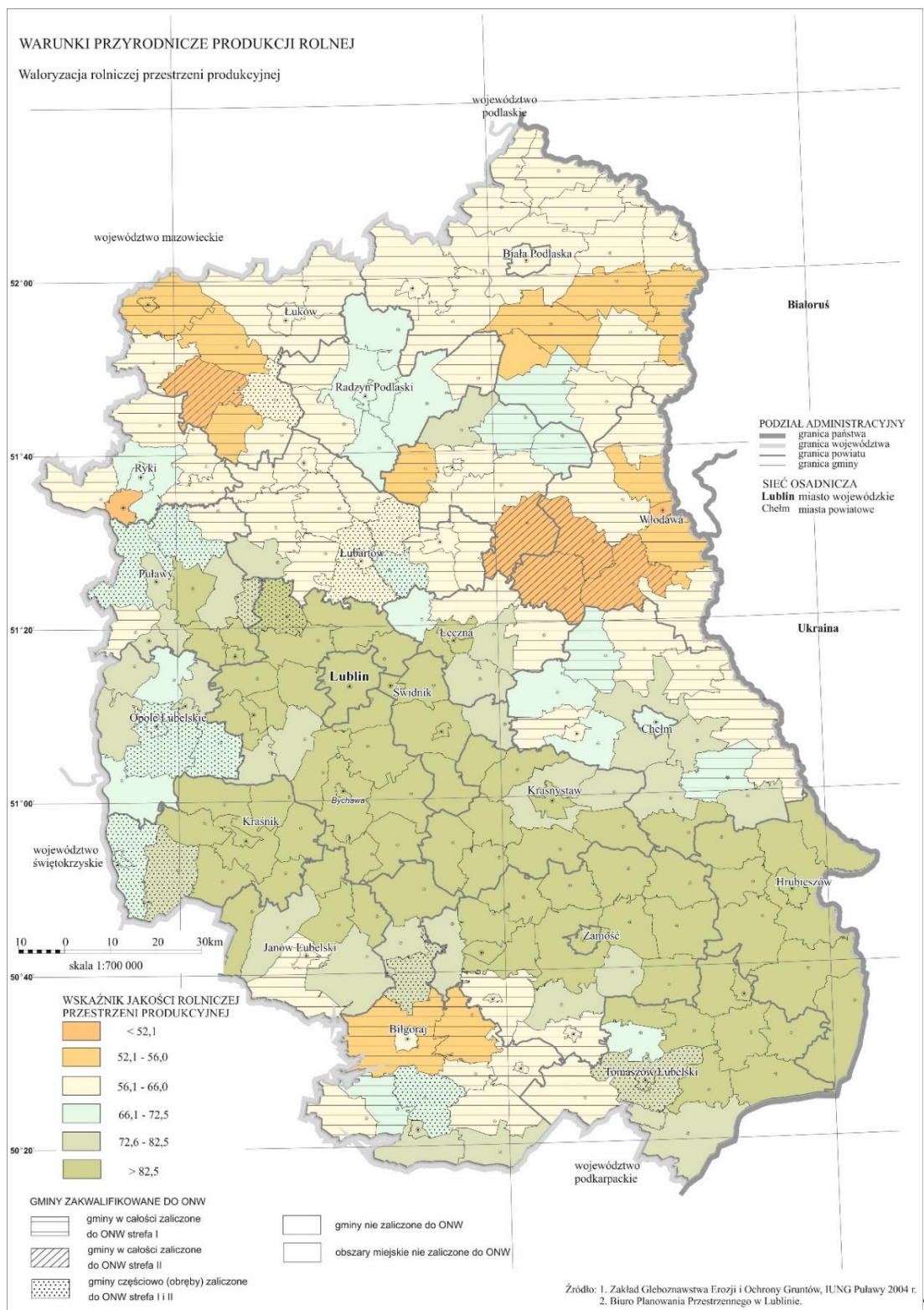
Suma uzyskanych punktów z wyżej wymienionych obszarów stanowi ogólny wskaźnik wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który dla województwa lubelskiego wyniósł 74,1 pkt. (był jednym z najwyższych w kraju, po województwach opolskim – 81,4 pkt. i dolnośląskim 74,9 pkt.), a jego zróżnicowanie w poszczególnych gminach województwa przedstawia mapa 3 (str. 22).³ Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 66,6 pkt.

Mapa 2

³ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie

Mapa 3

⁴ ONW – Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarczych – sposób i kryteria wydzielenia tych obszarów przyjęty w Polsce został uzgodniony z Komisją Europejską i opiera się na kryteriach demograficznych oraz waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, za pomocą mierzalnych wskaźników charakteryzujących jakość gleb, stosunki wodne, rzeźbę terenu oraz klimat. Źródło: <http://www.lfa.iung.pulawy.pl/list.html>.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 1 grudnia 2015 r. rozpoczęła wypłatę dopłat bezpośrednich za 2015 r. Płatności bezpośrednie stały się ważnym instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej⁵, który jest odpowiedzialny za:

- wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych,
- utrzymanie użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, zgodnej z wymogami środowiska,
- rekompensowanie kosztów związanych z wypełnianiem wymogów wspólnotowych związanych z realizacją pozaprodukcyjnych dóbr publicznych,
- zapewnienie równych warunków konkurencji w ramach jednolitego rynku rolno-spożywczego,
- pomoc w realizacji nowych celów, związanych z ochroną zasobów naturalnych, zmianami klimatycznymi, gospodarką wodną, różnorodnością biologiczną oraz energią odnawialną.⁶

Wiosną 2015 roku w województwie lubelskim wnioski o przyznanie płatności obszarowych złożyło 175,7 tys. rolników, co stanowiło 13,0% wniosków złożonych w kraju. W porównaniu z 2010 r. liczba tych wniosków obniżyła się o 1,6%, a w stosunku do 2014 r. o 0,3%.

W 2015 r. (według stanu na dzień 31 marca 2016 r.) w województwie lubelskim Agencja wydała 157,6 tys. decyzji o przyznaniu płatności obszarowych, co stanowiło 13,3% decyzji wydanych w Polsce. W porównaniu z 2010 r. liczba tych decyzji obniżyła się o 11,7%, a z 2014 r. o 10,5%.

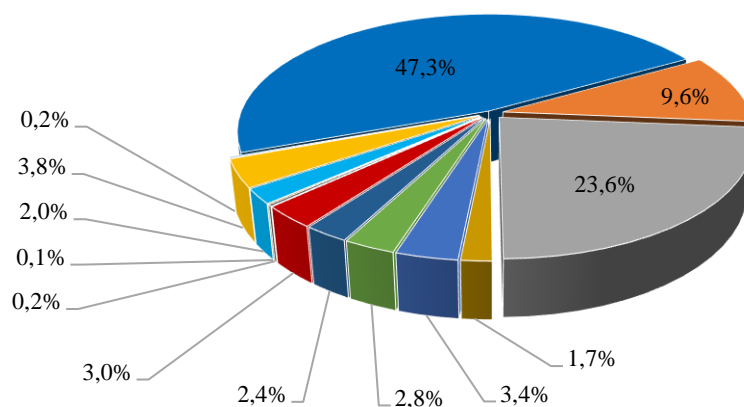
W 2015 r. decyzje wydane o przyznaniu płatności obszarowych stanowiły 89,7% ogółu złożonych wniosków (w kraju 87,4%). W porównaniu z 2010 r. liczba ta obniżyła się o 10,3 p.proc, zaś z 2014 r. o 10,2 p.proc.

Kwota zrealizowanych jednolitych płatności obszarowych w 2015 r. w województwie lubelskim według stanu na dzień 31 marca 2016 r. wyniosła 478,4 mln zł, co stanowiło 10,2% całości kwot zrealizowanych w Polsce. Przy czym Agencja ma czas do 30 czerwca 2016 r. na wypłatę tych płatności za 2015 r.

⁵ Początki Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) przypadają na 1962 r., kiedy zaczęła oficjalnie funkcjonować. Jednakże jej cele zostały zapisane znacznie wcześniej w Traktacie Rzymskim w 1957 r., który włączył WPR do wspólnego rynku Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG). Obecnie WPR służy budowaniu zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. (Źródło: Strona internetowa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/wspolna-polityka-rolna/czym-jest-wspolna-polityka-rolna.html>).

⁶ Źródło: Strona internetowa Ministerstwa Rolnictwa i rozwoju wsi (<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Platnosci-bezposrednie>).

Wykres 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2015 r. w województwie lubelskim.
Stan na dzień 31 marca 2016 r.

- Jednolita płatność obszarowa
- Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska
- Płatności do upraw buraków cukrowych
- Płatności do krów
- Płatności do uprawy chmielu
- Płatności do upraw owoców miękkich
- Pozostałe
- Płatność redystrybucyjna
- Płatność dla młodych rolników
- Płatności do upraw roślin wysokobiałkowych
- Płatności do bydła
- Płatności do upraw ziemniaków skrobiowych
- UPO dla producentów surowca tytoniowego

Źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

3. Środki produkcji w rolnictwie

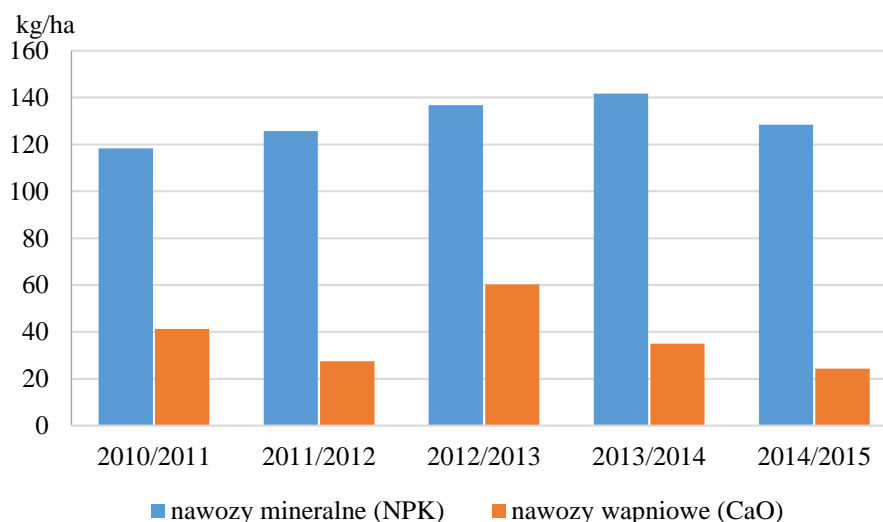
Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są w głównej mierze od warunków agrometeorologicznych, ale również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

Badania przeprowadzone w czerwcu 2015 r. wykazały, że w województwie lubelskim 180,6 tys. gospodarstw stosowało nawozy, w tym nawozy mineralne 158,7 tys., zaś wapniowe 21,9 tys. Ogólna liczba gospodarstw rolnych stosujących nawozy wzrosła o 7,6% w stosunku do 2014 r., w tym nawozów mineralnych o 9,5%, zaś wapniowych obniżyła się o 4,5%.

W badanym roku gospodarczym 2014/2015 wśród gospodarstw stosujących nawozy mineralne przeważały gospodarstwa stosujące nawozy azotowe (81,0%) i wieloskładnikowe (70,0%). W stosunku do poprzedniego roku gospodarczego udział gospodarstw stosujących nawozy azotowe obniżył się o 1,8 p.proc., zaś wieloskładnikowe wzrósł o 7,1 p.proc.

W roku gospodarczym 2014/2015 zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosło 127,3 kg i w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyło się o 9,3%. W badanym okresie rolnicy zużyli 183,8 tys t. nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik i ilość ta w stosunku do poprzedniego okresu zmniejszyła się o 5,7%.

Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie lubelskim.

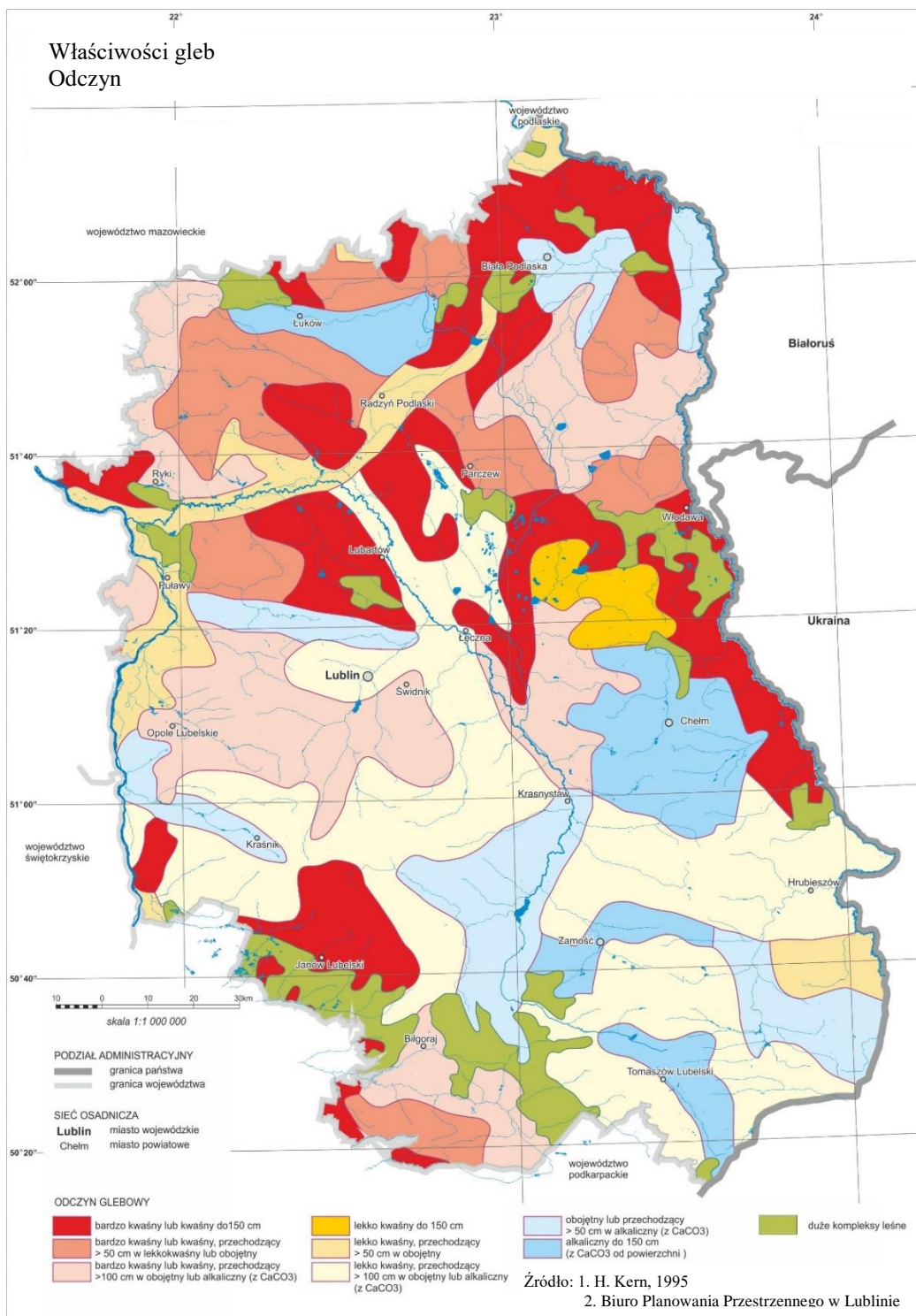
Poziom zużycia nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w badanym roku gospodarczym w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego obniżył się o 9,4% i wyniósł 128,4 kg, zaś wapniowych o 30,3% i wyniósł 24,4 kg. Obniżenie zużycia nawozów miało pośredni wpływ na spadek plonów zbóż podstawowych, który w województwie lubelskim obniżył się o 3,9% i wyniósł 37,2 dt/ha.

Województwo lubelskie pod względem zużycia nawozów mineralnych w kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zajęło 5. miejsce w kraju, zaś wapniowych 10. Najwięcej

nawozów zarówno mineralnych jak i wapniowych zużyto w województwie opolskim i kujawsko-pomorskim.

Z danych Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej wynika, że w województwie lubelskim przeważają gleby o odczynie kwaśnym z pH 4,6-5,5 i stanowią 26% gleb z przebadanej próby oraz gleby lekko kwaśne z pH 5,6-6,5, które stanowiły 25%.

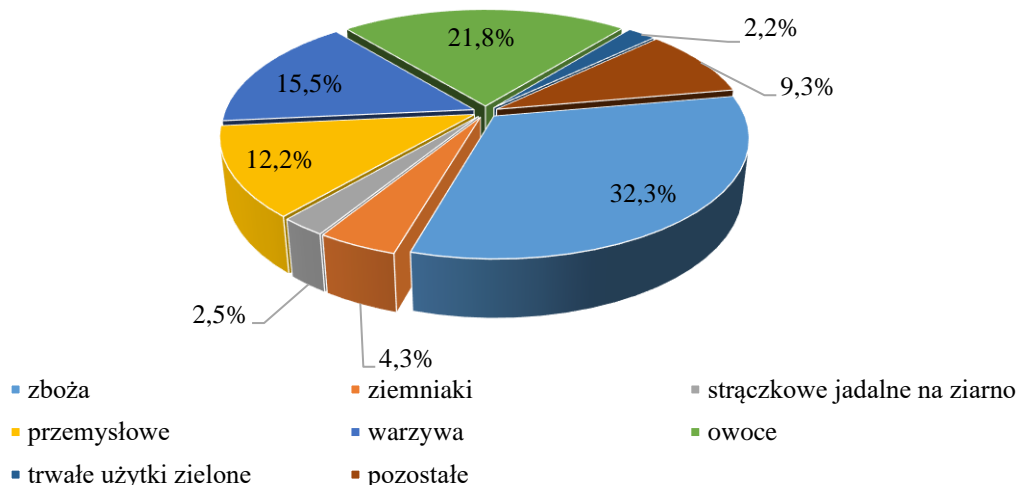
Mapa 4

4. Produkcja rolnicza

Wartość rolniczej produkcji globalnej w cenach stałych w 2014 r., w porównaniu z 2013 r., wzrosła o 6,8%, co było wynikiem wzrostu wartości produkcji roślinnej o 10,6%. Wartość produkcji zwierzęcej w tym okresie obniżyła się o 1,3%.

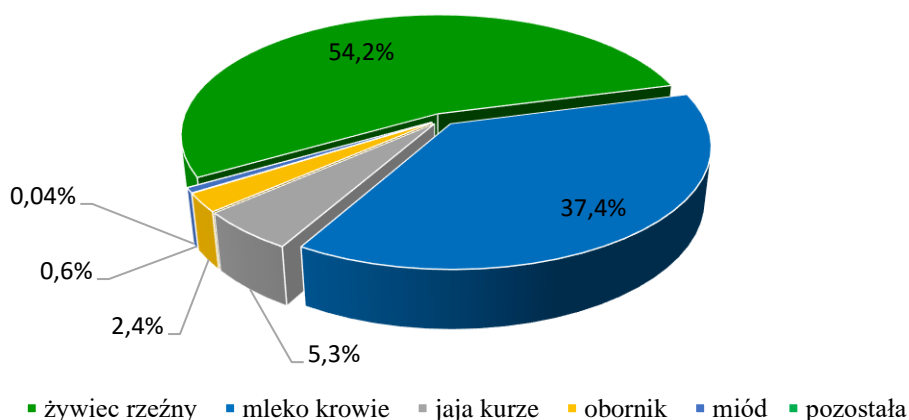
Wykres 7. Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2015 r.

Największy udział w produkcji roślinnej stanowiły zboża (32,3%) oraz owoce (21,8%). Udział zbóż w stosunku do 2013 r. wzrósł o 0,5 p.proc., a owoców obniżył się o 4,4 p.proc. W globalnej produkcji zwierzęcej największy udział miał żywiec rzeźny 54,2%, w tym wieprzowy prawie 54,0% oraz mleko krowie 37,4%. W porównaniu z 2013 r. udział żywca rzeźnego obniżył się o 1,5 p.proc, zaś mleka krowiego obniżył się o 5,7 p.proc.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,5%. W 2014 r. produkcja globalna w kraju zwiększyła się o 9,1% w porównaniu z poprzednim rokiem, w wyniku wzrostu produkcji roślinnej o 10,1% i zwierzęcej o 8,0%.

Wykres 8. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2015 r.

W 2014 r. w województwie lubelskim produkcja roślinna stanowiła 63,9% wartości końcowej, natomiast zwierzęca 36,1%. Wartość produkcji końcowej w 2014 r., w porównaniu z poprzednim

rokiem, była wyższa o 6,5% wskutek wzrostu produkcji roślinnej o 11,7%, przy jednoczesnym spadku produkcji zwierzęcej o 1,5%.

W 2014 r. w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 3,9%), przy wzroście wartości produkcji roślinnej (o 4,6%) i zwierzęcej (o 2,7%).

5. Produkcja roślinna

W 2015 r. w województwie lubelskim uzyskano niższe plony w produkcji roślinnej niż rok wcześniej, co spowodowane było między innymi niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych w okresie wegetacji. Pomimo zwiększenia powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, uzyskano niższe plony niż przed rokiem. Zbiory rzepaku i rzepiku zmniejszyły się w porównaniu z 2014 r. Spadek zbiorów ziemniaków był wynikiem suszy i pomimo zwiększonej powierzchni upraw plony uzyskane z 1 ha były niższe niż w roku poprzednim.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w omawianym roku miały przede wszystkim:

- wschody na jesieni 2014 r., które zostały ocenione na dość dobrym poziomie;
- dobre warunki zimowania upraw ozimych (łagodna zima i niewielkie straty zimowe) i dość dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2015 r.;
- wczesna wiosna, która umożliwiła przeprowadzenie, już na początku marca, pierwszych siewów i wydłużyła wegetację upraw, w tym zbóż jarych;
- terminowe i sprawne przeprowadzanie prac żniwnych, które ograniczyło ewentualne straty.

Niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w roku miały przede wszystkim:

- prowadzenie siewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego na ogół w terminach późniejszych od optymalnych;
- niewystarczające opady deszczu w ciągu okresu wegetacyjnego powodujące nasilenie suszy glebowej i opóźnienie w przeprowadzeniu prac polowych jesienią 2015 r.;
- niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego.

Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych⁷ w województwie lubelskim w 2015 r. przedstawiał się następująco:

- zbiory **zbóż ogółem** szacuje się na 3 027,2 tys. t, czyli mniej o 3,7% od zbiorów ubiegłorocznych, a więcej o 16,5% od średnich zbiorów z lat 2006 – 2010; w tym zbiory **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** szacuje się na ok. 2 846,9 tys. t, czyli więcej o 0,8% od uzyskanych w 2014 r. i o 14,2% od średnich zbiorów z pięcioletnia 2006 – 2010;

⁷ Informacja zawiera efekty wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, opracowanego na podstawie reprezentacyjnego czerwcowego badania rolniczego, przeprowadzonego w gospodarstwach indywidualnych oraz we wszystkich gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r., wyników sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, wyników źródłowych badań reprezentacyjnych plonów i zbiorów oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych przez rzeczoznawców GUS (poczynając od szczebla gminnego) na podstawie lustracji plantacji upraw i sadów w listopadzie 2015 r. Powierzchnię upraw przyjęto wg. wyników czerwcowego badania gospodarstw rolnych.

- zbiory **kukurydzy na ziarno** ocenia się na 164,9 tys. t, czyli mniej o 44,6% od zbiorów ubiegłorocznych;
- zbiory **rzepaku i rzepiku** szacuje się na 161,5 tys. t, czyli mniej o 23,0% od zbiorów uzyskanych w 2014 r. i więcej o 87,1% od średniorocznych zbiorów z lat 2006 – 2010;
- zbiory **ziemniaków** ocenia się na 490,4 tys. t, czyli mniej o 16,8% od zbiorów ubiegłorocznych;
- zbiory **buraków cukrowych** szacuje się na 1674,6 tys. t, czyli mniej o 20,3% od zbiorów uzyskanych w 2014 r., a więcej o 5,8% od średniorocznych zbiorów z lat 2006 – 2010.

W strukturze zasiewów w województwie lubelskim w 2015 r. przeważały zboża, które stanowiły 74,2% ogólnych zasiewów. Udział zbóż obniżył się w stosunku do 2014 r. o 1 p.proc., a w stosunku do 2010 r. o 4,5 p.proc.

Tabl. 4. Struktura zasiewów powierzchni w województwie lubelskim.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	w %					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
zboża	78,7	78,3	78,3	77,0	75,2	74,2
strączkowe.....	1,6	1,4	1,1	1,4	1,6	2,5
ziemniaki	2,8	3,4	3,0	2,6	2,0	2,1
przemysłowe	8,5	7,6	8,3	10,5	10,8	9,3
pastewne.....	5,2	5,8	5,6	5,5	6,9	8,7
pozostałe uprawy.....	3,2	3,6	3,6	3,0	3,5	3,3

Zboża

Stan zbóż w maju 2015 r. oceniono na dobrym poziomie, ale na gorzej pielęgnowanych uprawach wystąpiło zachwaszczenie i mszyce. Rozwój zbóż ozimych w czerwcu 2015 r. oceniono również na dobrym poziomie, jednakże część zbóż została zaatakowana chorobami, a miejscami wystąpiło wyleganie zbóż po obfitych opadach deszczu. Rozwój zbóż jarych także oceniono na dobrym poziomie.

W strukturze zasiewów zbóż w województwie lubelskim największy udział stanowiła pszenica 37,9% (w kraju 31,9%), a jej udział w stosunku do 2014 r. wzrósł o 2,2 p.proc., zaś w porównaniu z 2010 r. o 5,1 p.proc. (w kraju wzrost udziału pszenicy w zasiewach zbóż ogółem odpowiednio o 0,6 p.proc. i o 3,8 p.proc.). Na drugim miejscu w województwie lubelskim było pszenżyto z udziałem 19,0% i jęczmień z udziałem 12,6% (w kraju odpowiednio 20,2% i 11,2%), a ich wzrost w stosunku do 2014 r. wyniósł odpowiednio 1,9 p.proc. i 0,2 p.proc. (w kraju odpowiednio 2,7 p.proc. i 0,4 p.proc.). W odniesieniu do

2010 r. odnotowano wzrost udziału pszenżyta o 4,3 p.proc. (w kraju o 2,8 p.proc.), zaś spadek udziału jęczmienia o 3,1 p.proc. (w kraju o 1,6 p.proc.).

Według wynikowego szacunku **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2015 r. wyniosła 818,7 tys. ha i była wyższa o 3,5% w porównaniu z rokiem wcześniejszym, zaś niższa o 8,2% w stosunku do średniej z lat 2006 – 2010. Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 37,0 dt/ha, czyli niższym o 6,8% od uzyskanych w 2014 r.. W porównaniu ze średnią z okresu pięcioletniego plony zbóż wzrosły o 7,9 dt/ha, tj. o 27,1%. Zbiory zbóż ogółem w 2015 r. obniżyły się o 3,7% w porównaniu z 2014 r. i wyniosły 3 027,2 tys. t. W stosunku do średniej z lat 2006 – 2010 zbiory wzrosły o 428,4 tys. t, tj. o 16,5%.

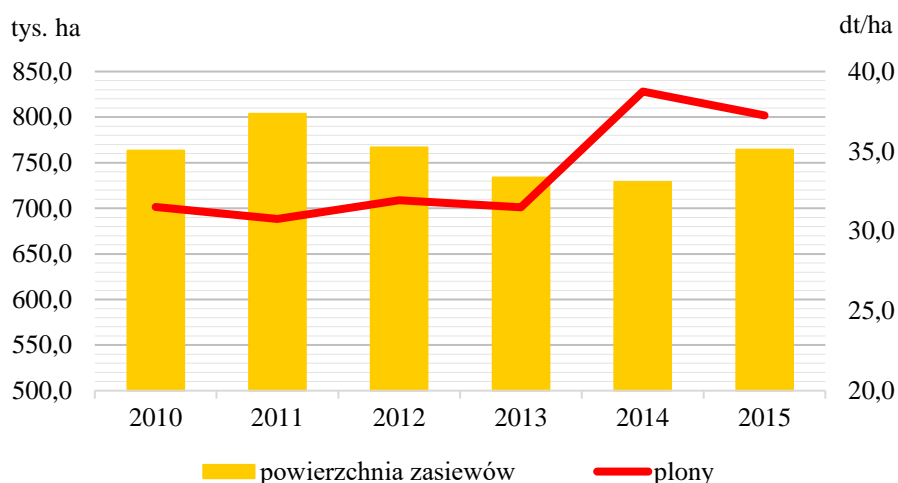
Tabl. 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2012	2014 ^{b)}	2015 ^{c)}	
	w liczbach bezwzględnych				2014 = 100
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	892,2	805,0	790,8	818,7	103,5
Plony z 1 ha w dt	29,1	32,5	39,7	37,0	93,2
Zbiory w tys. t.....	2598,8	2618,5	3142,3	3027,2	96,3
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi					
Powierzchnia w tys. ha	859,0	766,9	729,0	764,4	104,9
Plony z 1 ha w dt	29,0	31,9	38,7	37,2	96,1
Zbiory w tys. t.....	2492,3	2448,8	2824,5	2846,9	100,8

a) Przeciętne roczne. b) Dane zmienione w stosunku do już publikowanych – dane ostateczne. c) Dane nieostateczne.

Łączna powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi określona na podstawie wynikowego szacunku w 2015 r. wyniosła 764,4 tys. ha i była większa o 4,9% w porównaniu z 2014 r. i o 0,2% w stosunku do odnotowanej w 2010 r., a mniejsza o 11,0% w porównaniu ze średnią z okresu pięcioletniego. Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 37,2 dt/ha, czyli mniejszym o 1,5 dt/ha niż w 2014 r., a więcej o 18,0% w stosunku do 2010 r. i o 8,2 dt/ha (o 28,3%) w stosunku do średniej z lat 2006 – 2010. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 2 846,9 tys. t, czyli wyższym, zarówno w porównaniu z 2014 r., z 2010 r., jak i ze średnią z okresu pięcioletniego, odpowiednio o 0,8%, o 18,4% i o 14,2%.

Wykres 9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim.

Kukurydza w maju 2015 r. wschodziła dość dobrze, jednakże miejscami wystąpiły straty na skutek żerowania dzików. W lipcu zanotowano dość dobry wzrost kukurydzy, ale niedobór wilgoci w glebie i wysokie temperatury w sierpniu przyczyniły się do usychania plantacji kukurydzy i obniżenia jej plonowania. Niewielkie opady deszczu we wrześniu nie wpłynęły na poprawę plonowania, a jedynie częściowo złagodziły skutki niedoborów wilgoci. Badania przeprowadzone we wrześniu wykazały, że zbiory kukurydzy zarówno na ziarno, jak i na kiszonkę będą znacznie mniejsze ze względu na utrzymujące się niedostatecznie uwilgotnienie gleby.

W 2015 r. **kukurydżę na ziarno** zasiano na powierzchni 38,8 tys. ha, tj. mniejszej o 8,5 tys. ha w porównaniu z powierzchnią w roku wcześniejszym. Plony kukurydzy oceniono na poziomie 42,5 dt/ha, czyli niższym o 32,5% od uzyskanych w 2014 r., natomiast zbiory wyniosły 164,8 tys. t i były niższe o 44,6% od uzyskanych w roku wcześniejszym.

Rzepak i rzepik

We wrześniu 2014 r. stan rzepaku ozimego sianego w optymalnym terminie agrotechnicznym był zadowalający, choć zaobserwowano duże nasilenie szkodników – zwłaszcza pchełki ziemnej. Styczniowe mrozy bez dostatecznej pokrywy śnieżnej spowodowały lokalne niewielkie przemarznięcia, jednakże stan upraw został oceniony na podobnym poziomie jak rok wcześniej.

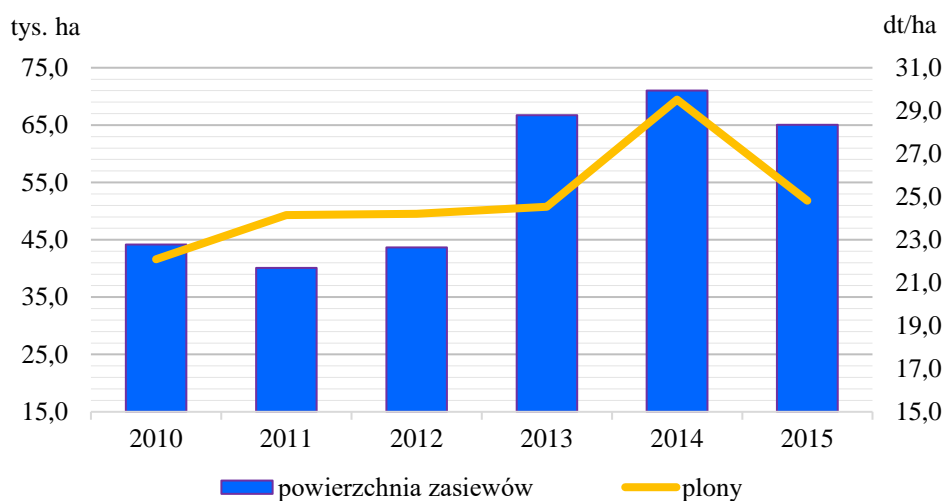
Tabl. 6. Produkcja rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim.

Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2012	2014 ^{b)}	2015 ^{c)}	
	w liczbach bezwzględnych				2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha.....	40,8	43,7	71,0	65,0	91,6
Plony z 1 ha w dt.....	21,2	24,2	29,5	24,8	84,1
Zbiory w tys. t.....	86,3	105,7	209,7	161,5	77,0

a) Przeciętne roczne. b) Dane zmienione w stosunku do już publikowanych – dane ostateczne. c) Dane nieostateczne.

W maju 2015 r. stan większości plantacji został oceniony na dobrym poziomie, a uszkodzenia po zimie były niewielkie. Część plantacji wykazywała nadmierną obsadę roślin, co mogło sprzyjać jej wyleganiu. W czerwcu 2015 r. stan rzepaku i rzepiku zarówno ozimego, jak i jarego został oceniony na średnim poziomie. Większość plantacji wykazywała nadmierne zagęszczenie łanów, a jednocześnie występowało duże nasilenie szkodników łuszczykowych.

Wykres 10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim.

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **rzepaku i rzepiku** w 2015 r. wyniosła 65,0 tys. ha i była niższa o 8,4% w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010 wzrosła o 59,4%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 47,3%. Uzyskane plony rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 24,8 dt/ha, a więc niższym od uzyskanych w roku poprzednim o 15,9%. W porównaniu z okresem pięcioletnim plony zwiększyły się o 17,0%, a z 2010 r. o 12,2%. W stosunku do plonów uzyskanych w kraju, były niższe o 13,0%.

W województwie lubelskim w 2015 r. (podobnie jak we wszystkich województwach) zbiory rzepaku i rzepiku były niższe od notowanych w roku poprzednim o 23,0% i ukształtowały się na poziomie 161,5 tys. t. Natomiast w porównaniu ze średnią z lat 2006 – 2010 zbiory zwiększyły się o 87,1%, a z 2010 r. o 65,6%.

Ziemniaki

W kwietniu 2015 r. rozpoczęto sadzenie ziemniaków. W maju stan ziemniaków, będących w fazie zaznaczania rzędów, oceniono na dobrym poziomie, choć wschody były opóźnione i nierównomierne. W czerwcu rozwój ziemniaka poprawił się, a rośliny były w fazie kwitnienia – początek zawiązywania bulw. W lipcu stan ziemniaka był dobry, jednakże zaobserwowano wzmożone nasilenie stonki ziemniaczanej.

W sierpniu ze względu na nadmierne wysuszenie gleby i wysokie temperatury powietrza plantacje ziemniaka znajdowały się w bardzo złym stanie. Pod koniec września rozpoczęto zbiory odmian średniowczesnych.

Tabl. 7. Produkcja ziemniaków w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu.

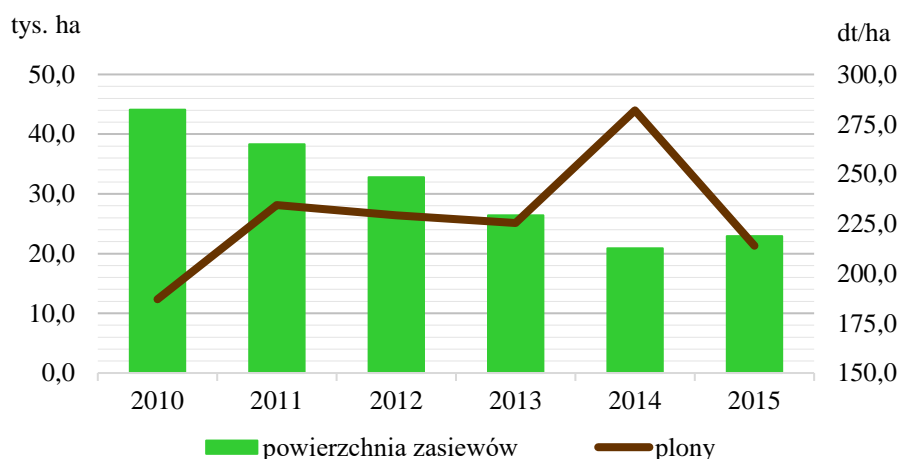
Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2012	2014	2015 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych				2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha.....	45,4	32,8	20,9	22,9	109,7
Plony z 1 ha w dt.....	185,9	239,2	281,9	214,0	75,9
Zbiory w tys. t.....	843,7	751,7	589,2	490,4	83,2

a) Przeciętne roczne. b) Dane nieostateczne.

W 2015 r. zanotowano zwiększenie powierzchni uprawy ziemniaków. Zasadzono je na powierzchni 22,9 tys. ha, czyli większej o 9,7% w stosunku do roku wcześniejszego. Jednocześnie powierzchnia ta była mniejsza o 50,5% w porównaniu ze średnią z lat 2006 – 2010, zaś w porównaniu z 2010 r. o 48,0%. Z 1 ha zebrano 214,0 dt ziemniaka, czyli plony obniżyły się o 24,1% w porównaniu z 2014 r. W stosunku do średniej z okresu pięcioletniego uzyskano plony wyższe o 15,1%, a z 2010 r. o 14,4%.

Wykres 11. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu.

W odniesieniu do średniej w kraju uzyskane plony były wyższe o 1,9%. Produkcja ziemniaków w regionie w 2015 r. wyniosła 490,4 tys. ton i pomimo zwiększonego areału, zmniejszyła się o 16,8% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z okresem pięcioletnim o 41,9%, a z 2010 r. o 40,6%.

Buraki cukrowe

Plantacje buraków cukrowych siane we wcześniejszych terminach wymagały zaorania w kwietniu 2015 r. ze względu na bardzo słabe wschody spowodowane zaskorupieniem gleby. Natomiast buraki siane w późniejszym terminie w kwietniu były już po wschodach. W maju buraki były w fazie 2 – 4 par liści, a ich stan oceniono na dobrym poziomie, choć na liściach zaobserwowano mszyce i plamy, które wynikają z żerowania śmietki ćwiklanej.

Tabl. 8. Produkcja buraków cukrowych w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu.

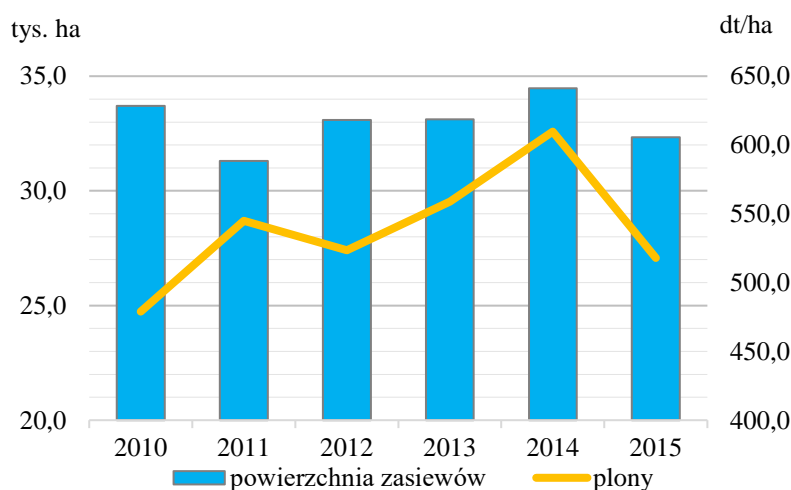
Wyszczególnienie	2006 – 2010 ^{a)}	2012	2014 ^{b)}	2015 ^{c)}	
	w liczbach bezwzględnych				2014 = 100
Powierzchnia w tys. ha.....	33,3	33,1	34,4	32,3	93,8
Plony z 1 ha w dt.....	474,5	523,5	609,7	517,8	84,9
Zbiory w tys. t.....	1582,4	1732,7	2101,7	1674,6	79,7

a) Przeciętne roczne. b) Dane zmienione w stosunku do już publikowanych – dane ostateczne. c) Dane nieostateczne.

W sierpniu, ze względu na nadmierne wysuszenie gleby i wysokie temperatury powietrza, plantacje buraka cukrowego znajdowały się w bardzo złym stanie. Dopiero opady deszczu od września do listopada poprawiły warunki wilgotnościowe, co wpłynęło na odbudowanie przez rośliny masy liściowej i szybki przyrost korzenia. Warunki atmosferyczne panujące w okresie wegetacji przyczyniły się do opóźnienia kampanii cukrowej o około 3 tygodnie.

Wykres 12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu.

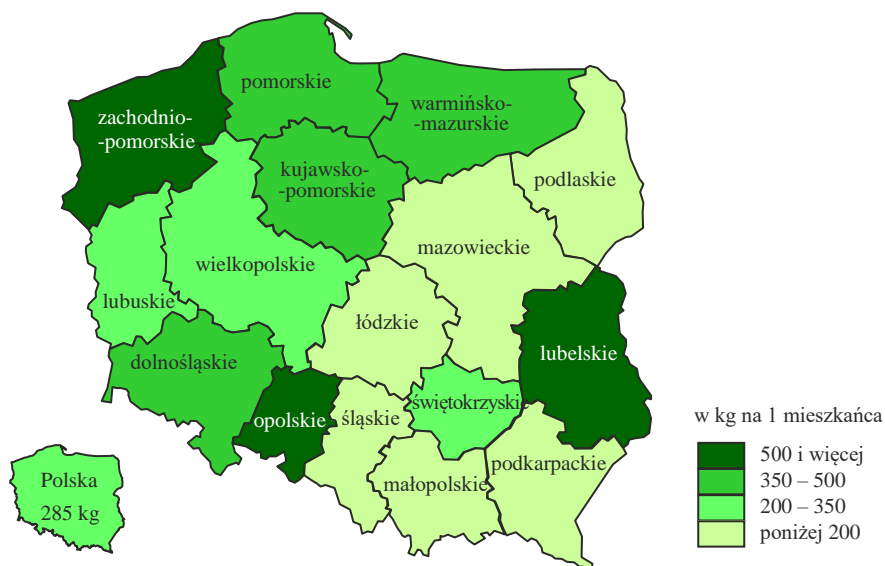
Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2015 r. zmniejszyła się, zarówno w stosunku do poprzedniego roku, jak i w porównaniu ze średnią z lat 2006 – 2010, odpowiednio o 6,2% i o 2,9% i wyniosła 32,3 tys. ha. W stosunku do 2010 r. powierzchnia uprawy buraka cukrowego zmniejszyła się o 4,0%.

Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 517,8 dt/ha i były niższe o 15,1% w stosunku do uzyskanych w ubiegłym roku. Natomiast w porównaniu ze średnią z okresu pięcioletniego plony zwiększyły się o 9,1%, a z 2010 r. o 8,1%. Zbiory buraków cukrowych w 2015 r. obniżyły się o 20,3% w odniesieniu do ubiegłego roku, zaś wzrosły o 5,8% w stosunku do średniej z lat 2006 – 2010, a w stosunku do 2010 r. o 3,7%.

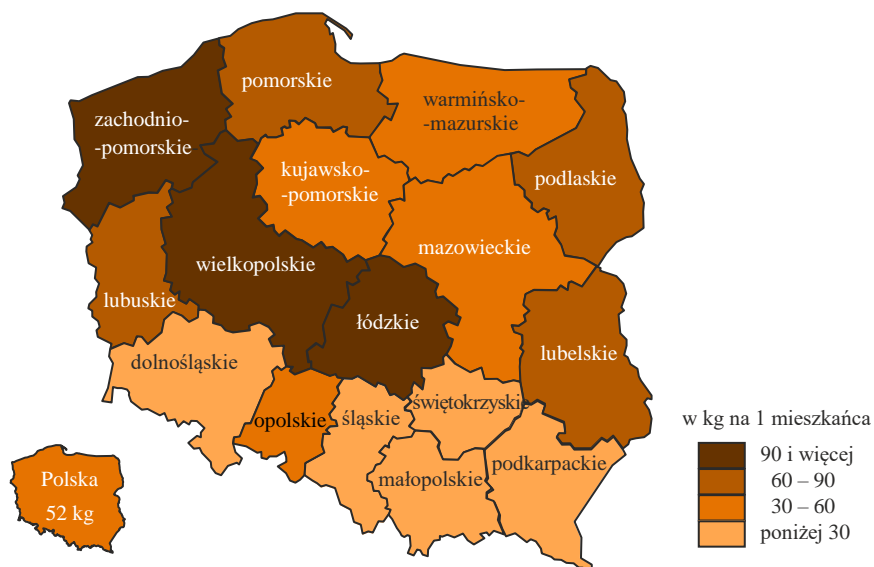
Mapa 5. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Mapa 6. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

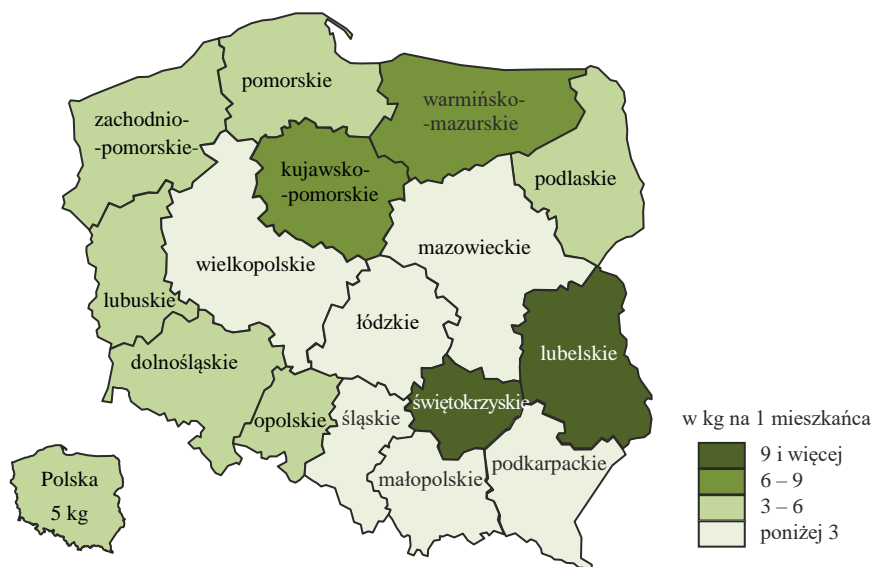
Mapa 7. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Mapa 8. Zbiory kukurydzy na ziarno w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Mapa 9. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Mapa 10. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Warzywa i owoce

Upalne i suche lato przyczyniło się do bardzo złego stanu plantacji warzyw gruntowych.

Powierzchnia upraw **warzyw ogółem** w województwie lubelskim w 2015 r. zmniejszyła się o 3,4% w stosunku do 2014 r. i o 0,3% w stosunku do 2010 r. i wyniosła 15,8 tys. ha. Natomiast powierzchnia upraw warzyw w Polsce zwiększyła się zarówno w stosunku do 2014 r., jak i do 2010 r., odpowiednio o 1,9% i o 10,7%. Pomimo wzrostu areału upraw, zbiory w kraju obniżyły się odpowiednio o 18,2% i o 9,5%. W województwie lubelskim zebrano 364,7 tys. t warzyw i w porównaniu z 2014 r. i z 2010 r. odnotowano spadek zbiorów odpowiednio o 29,6% i o 20,9%.

Warunki atmosferyczne panujące w okresie wegetacji w 2015 r. przyczyniły się do obniżenia plonów w województwie lubelskim w porównaniu z 2014 r. o 27,1%, zaś w kraju o 19,8%.

Tabl. 9. Zbiory warzyw w województwie lubelskim.

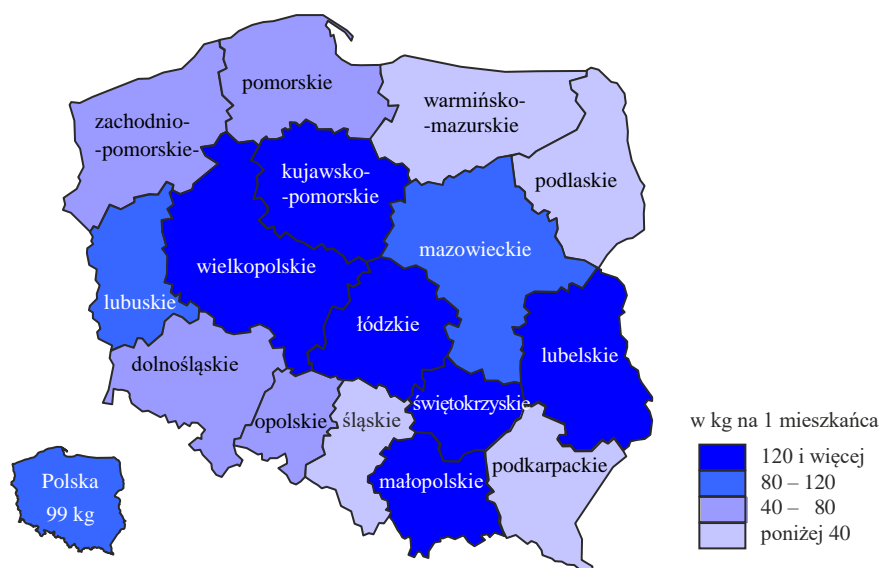
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	
	w tys. t.				2014 = 100
Ogółem.....	539,0	420,3	518,1	364,7	70,4
kapusta.....	112,3	81,6	91,8	48,5	52,8
kalafior	48,8	44,0	38,3	22,7	59,3
cebula	48,5	38,1	46,0	32,3	70,2
marchew jadalna.....	94,7	88,6	113,7	81,7	71,9
buraki ćwikłowe	39,8	28,5	45,9	33,5	73,0
ogórki	41,8	22,4	23,2	20,7	89,2
pomidory	49,7	45,0	45,6	29,3	64,3
pozostałe ^{a)}	103,4	72,1	113,6	21,8	19,2

a) Pory, pietruszka, selery, papryka, dynia, groch zielony, sałata, fasola szparagowa, kukurydza cukrowa i inne.

Największy udział w zbiorach upraw warzyw w województwie lubelskim w 2015 r. stanowiły zbiory marchwi jadalnej (22,4%) oraz kapusty (13,3%). Natomiast w kraju najwięcej zebrano kapusty (23,1%) i marchwi jadalnej (17,9%).

Województwo lubelskie uplasowało się na 6. miejscu jeśli chodzi o zbiór warzyw. Na pierwszym miejscu kujawsko-pomorskie i wielkopolskie, zaś na ostatnim podlaskie.

Mapa 11. Zbiory warzyw ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

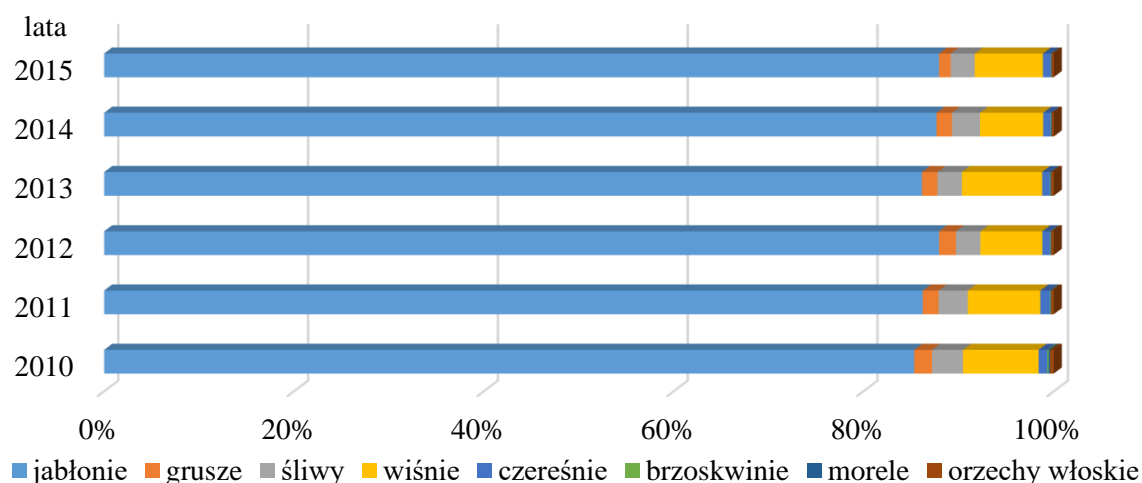

Zima 2014/2015 była wyjątkowo łagodna, co zdecydowało o dobrym stanie przezimowania roślin sadowniczych. W marcu 2015 r. ze względu na duże wahania temperatury między dniem a nocą istniała konieczność okrywania plantacji truskawek białą włókniną.

Maj był dość chłodny, ale sady i plantacje jagodowe kwitły dość obficie. Nie zanotowano drastycznych uszkodzeń mrozowych, jedynie w miejscach niżej położonych tzw. „zastoiskach mrozowych” odnotowano niewielkie straty z powodu przymrozków. W okresie kwitnienia sadów i plantacji jagodowych było deszczowo i chłodno, co miało duży wpływ na oblot pszczoł i ilość zapylonych kwiatów. Plantacje truskawek towarowych znajdowały się w dobrej kondycji, jednakże część z nich była zaatakowana przez szkodniki. Mała ilość dni słonecznych i dość chłodny maj przyczyniły się do mniejszej zawartości cukru w owocach i ich nierównej wielkości z tendencją do drobnienia.

Upalne i suche lato przyczyniło się do bardzo złego stanu plantacji drzew i krzewów owocowych.

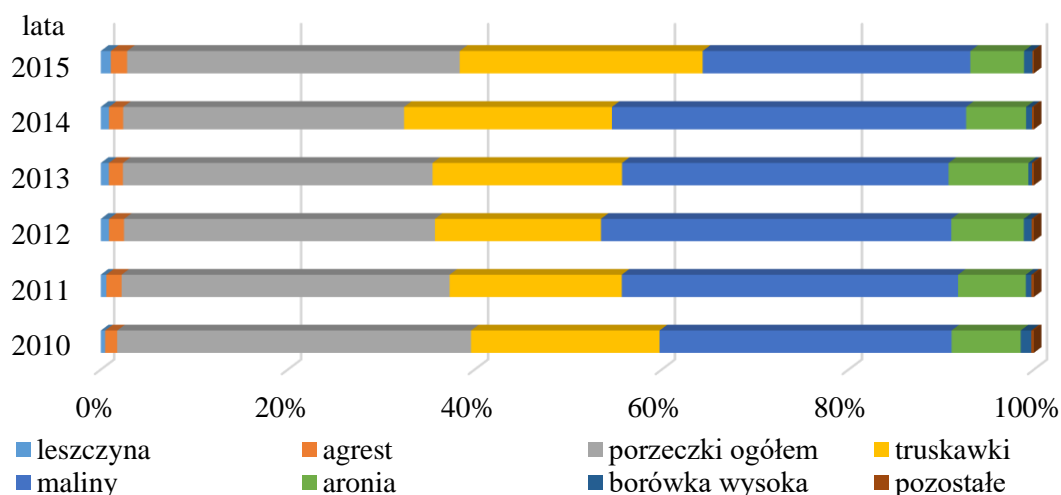
Produkcja **owoców z drzew** była dość wysoka i wyniosła 546,5 tys.t, jednakże ze względu na niekorzystne warunki agrometeorologiczne zbiory były niższe niż w 2014 r. o 2,6% (w kraju o 1,1%), jednakże wyższe niż w 2010 r. o 71,9% (w kraju o 61,5%). W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 88,0% ogółu owoców zebranych z drzew owocowych (w kraju 88,3%). W stosunku do 2014 r. odnotowano spadek produkcji jabłek o 2,3% (w kraju o 0,8%), zaś w odniesieniu do 2010 r. wzrost o 77,1% (w kraju o 68,7%).

Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w województwie lubelskim.

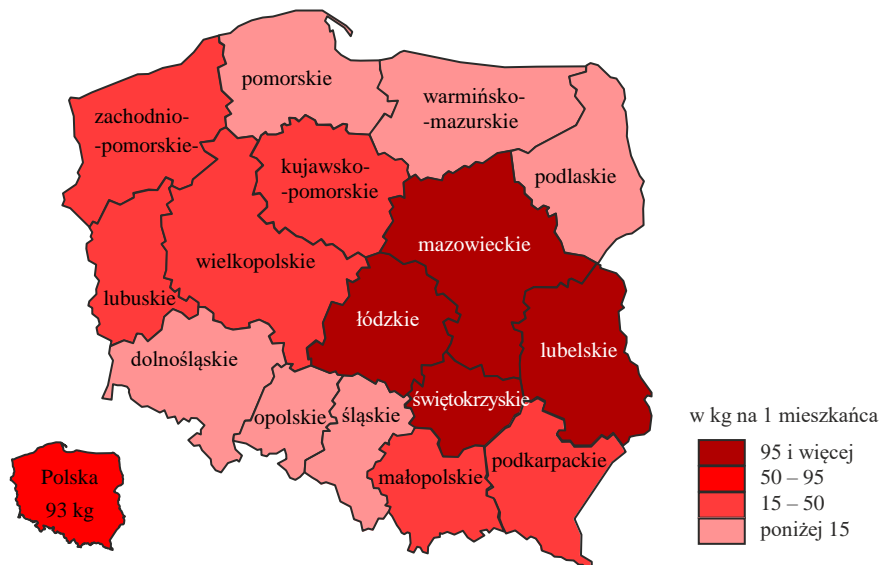
Województwo lubelskie w 2015 r. było na 2. miejscu w kraju (po mazowieckim 44,9%) pod względem produkcji owoców z drzew, a sadownicy z regionu wyprodukowali 15,3% produkcji krajowej. Na ostatnim miejscu było województwo opolskie (0,2%).

Z **krzewów i plantacji jagodowych** zebrano 219,5 tys. t owoców, co stanowiło 42,4% produkcji krajowej i dało województwu lubelskiemu 1 miejsce w produkcji tych owoców. Na drugim miejscu w kraju było województwo mazowieckie z udziałem 16,2%, zaś na ostatnim opolskie (0,3%).

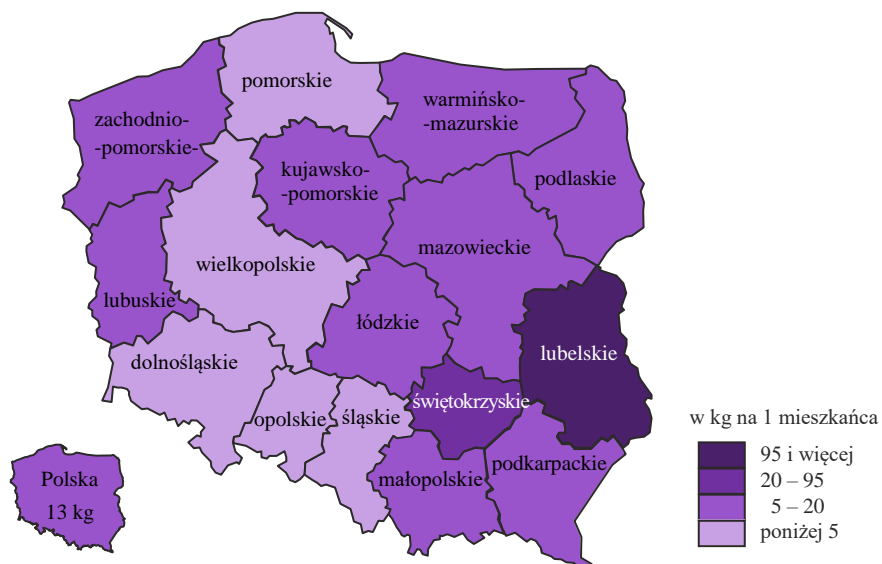
Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w 2015 r. były jednak niższe w stosunku do 2014 r. o 19,7% (w kraju o 8,9%), a do 2010 r. o 4,7% (w kraju o 1,5%). Największy udział w produkcji tych owoców w województwie lubelskim w 2015 r. miały porzeczki ogółem (35,6%), maliny (28,7%) i truskawki (26,0%). W kraju natomiast w strukturze zbiorów przeważały truskawki (39,5%), porzeczki ogółem (30,9%) i maliny (15,4%). W województwie lubelskim wyprodukowano 79,0% ogólnej krajowej produkcji malin, 48,8% porzeczek ogółem i 27,9% truskawek.

Wykres 14. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim.

Mapa 12. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

Mapa 13. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2015 r.

6. Produkcja zwierzęca

W województwie lubelskim od 2005 r. maleje stan pogłowia zwierząt gospodarskich. Wielkość pogłowia trzody chlewnej w tym okresie zmniejszyła się o 54,7% (z 1269,3 tys. szt. w czerwcu 2005 r. do 574,6 tys. szt. w czerwcu 2015 r.), wielkość pogłowia bydła o 15,8% (z 434,9 tys. szt. w czerwcu 2005 r. do 366,3 tys. szt. w czerwcu 2015 r.), natomiast wielkość pogłowia owiec o 29,6% (z 23,5 tys. szt. do 16,5 tys. szt.).

TRZODA CHLEWNA

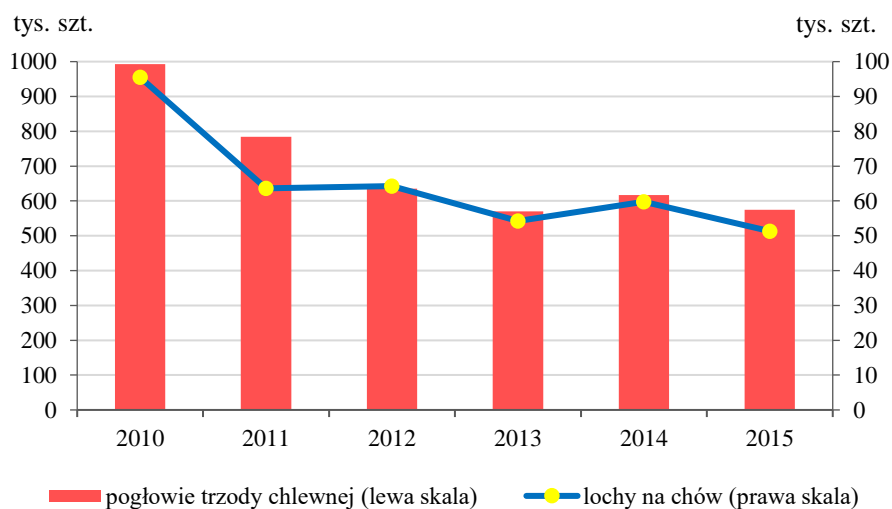
Według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 574,6 tys. sztuk i w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek o 6,8% (w kraju o 0,7%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. o 42,1% (w kraju o 21,7%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 4,9%.

Tabl. 10. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

Wyszczególnienie	2014				2015			
	ogółem	w tym gosp. indywidualne	struktura pogłowia w %	2013 = 100	ogółem	w tym gosp. indywidualne	struktura pogłowia w %	2014 = 100
	w sztukach				w sztukach			
OGÓŁEM	616745	594119	100,0	108,3	574611	546627	100,0	93,2
Prosięta o wadze do 20 kg....	166854	158841	27,1	105,2	143967	132130	23,3	86,3
Warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg.....	169972	165823	27,6	109,9	154145	149958	25,0	90,7
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej	279919	269455	45,4	109,2	276499	264539	44,8	98,8
z przeznaczeniem na:								
ubój.....	218830	213720	35,5	109,1	223918	217813	36,3	102,3
chów	61089	55735	9,9	109,6	52581	46726	8,5	86,1
w tym lochy razem..	59754	54436	97,8	110,1	51331	45502	97,6	85,9
w tym lochy prośne.....	40055	36583	67,0	115,3	33066	29147	64,4	82,6

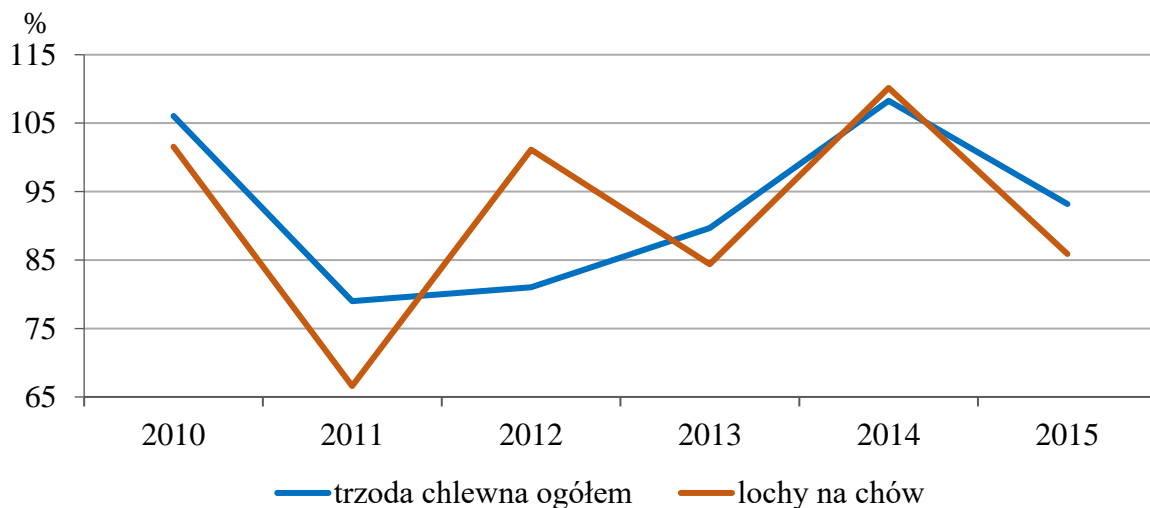
Przyczynił się do tego spadek opłacalności produkcji zwierzęcej, który spowodowany był wyższymi kosztami produkcji i niższą ceną jaką rolnicy uzyskiwali w skupie za sprzedaż żywca wieprzowego. Cena skupu żywca wieprzowego w czerwcu 2015 r. wynosiła 4,39 zł/kg i była niższa w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego o 15,7%.

Wykres 15. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

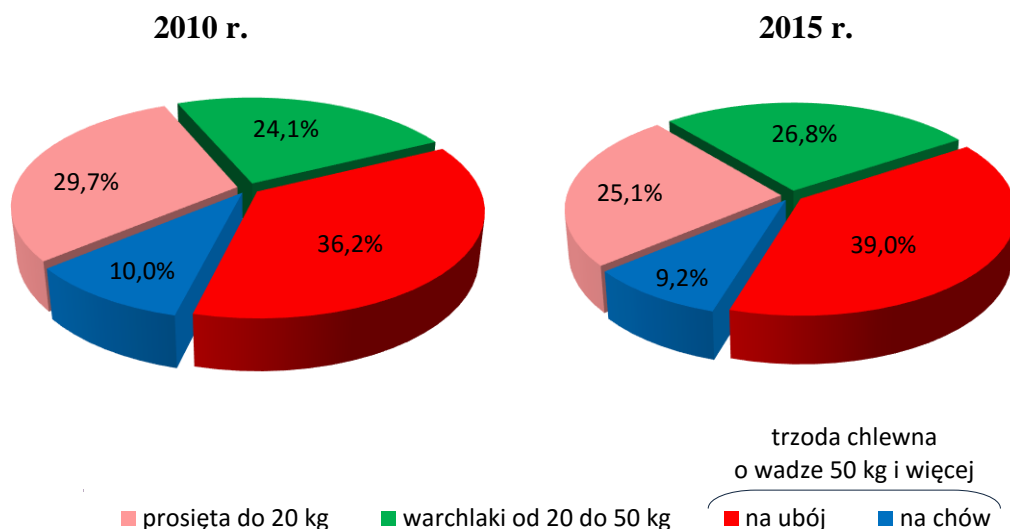
W czerwcu 2015 r., biorąc pod uwagę poszczególne grupy produkcyjno-użytkowe, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2014 r., wzrosła jedynie liczba pogłowia trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na ubój o 2,3%. W grupie trzoda chlewna na chów odnotowano spadek liczby pogłowia o 13,9%, przy czym największy w grupie lochy ogółem o 14,1%, w tym lochy prośne o 17,4%.

Wykres 16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim.
Rok poprzedni = 100

W strukturze stada trzody chlewnej największy odsetek stanowiła trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej (48,1%), w tym z przeznaczeniem na ubój (39,0%) oraz warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg (26,8%). Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (9,2%), przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły lochy (97,6%), w tym lochy prośne (64,4%).

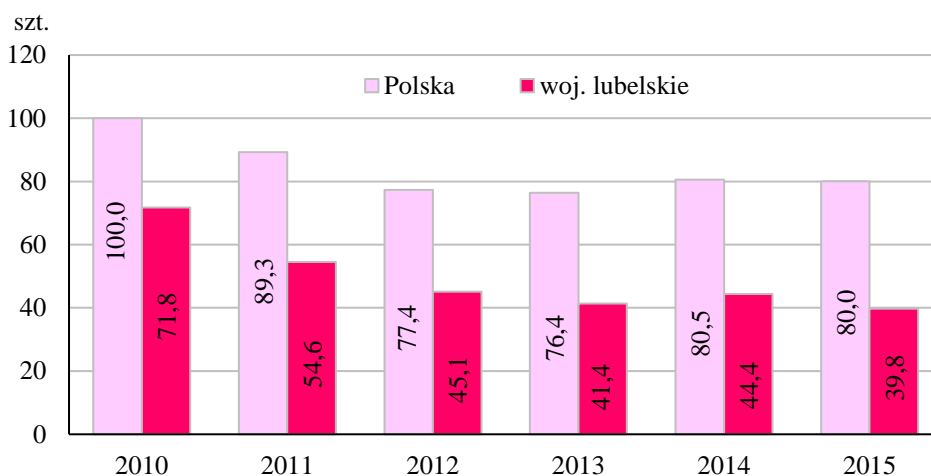
Wykres 17. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

Stan i struktura pogłowia trzody chlewnej na początku czerwca 2015 r. na tle liczebności stada i jego struktury na początku grudnia 2014 r., wskazują na kontynuację dotychczasowego trendu spadkowego w chowie świń. W tym okresie obniżyła się wielkość pogłowia loch ogółem o 3,0%, zaś loch prośnych o 5,0%. Na początku grudnia 2014 r., w porównaniu z początkiem czerwca 2014 r., nastąpił dalszy spadek pogłowia trzody chlewnej o 6,1%. W tym czasie wielkość pogłowia loch ogółem zmniejszyła się o 11,4%, w tym loch prośnych o 13,1%.

W gospodarstwach indywidualnych pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2015 r. wynosiło 546,6 tys. szt., co stanowiło 95,1% pogłowia wojewódzkiego. Roczny spadek liczebności stada w tej grupie gospodarstw wyniósł 8,0%, a w porównaniu ze stanem na początku grudnia 2014 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 2,0%.

Wykres 18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych.
Stan w czerwcu.

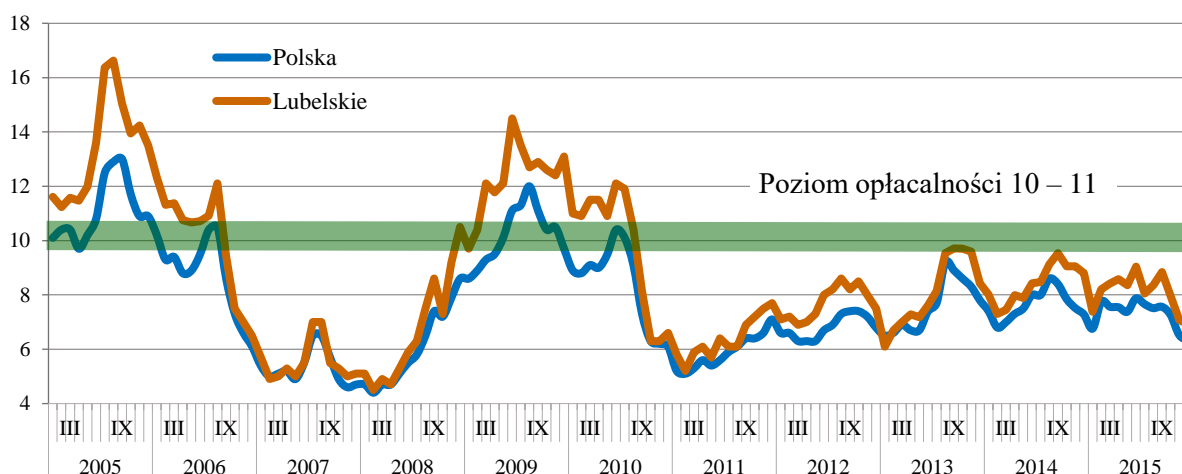
Opłacalność tuczu świń mierzona relacją ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do targowiskowej ceny żyta nieco się polepszyła z 7,4 w styczniu 2015 do 9,0 w czerwcu

2015 r., ale nadal utrzymywała się poniżej poziomu przyjętego za opłacalny dla tuczu świń, tj. co najmniej 10 – 11.

Średnia cena skupu 1 kg wagi żywej żywca wieprzowego w czerwcu 2015 r. wynosiła 4,39 zł/kg i była niższa o 15,6% od notowanej w analogicznym miesiącu roku ubiegłego, a przeciętna cena targowiskowa żyta w tym czasie wynosiła 48,57 zł/dt i w skali roku była niższa o 21,3%. Utrzymujące się niskie ceny skupu były jednym z czynników wpływających na spadek opłacalności produkcji trzody chlewnej, a brak poprawy tej opłacalności wpłynął na stan i strukturę pogłowia świń i utrzymujący się trend spadkowy w hodowli trzody chlewnej.

Nadal obserwuje się malejące zainteresowanie rolników rozwojem produkcji żywca wieprzowego i ograniczanie populacji loch, w tym prośnych. Średnia targowiskowa cena za 1 prosię na chów w okresie od lipca 2014 r. do czerwca 2015 r. kształtowała się na poziomie 152,66 zł i była niższa o 1,8% od notowanej w okresie od lipca 2013 r. do czerwca 2014 r. W czerwcu 2015 r. za 1 prosię na targowiskach płacono rolnikom 147,25 zł, tj. o 5,7% mniej niż w czerwcu 2014 r., zaś o 0,7% więcej niż w grudniu 2014 r.

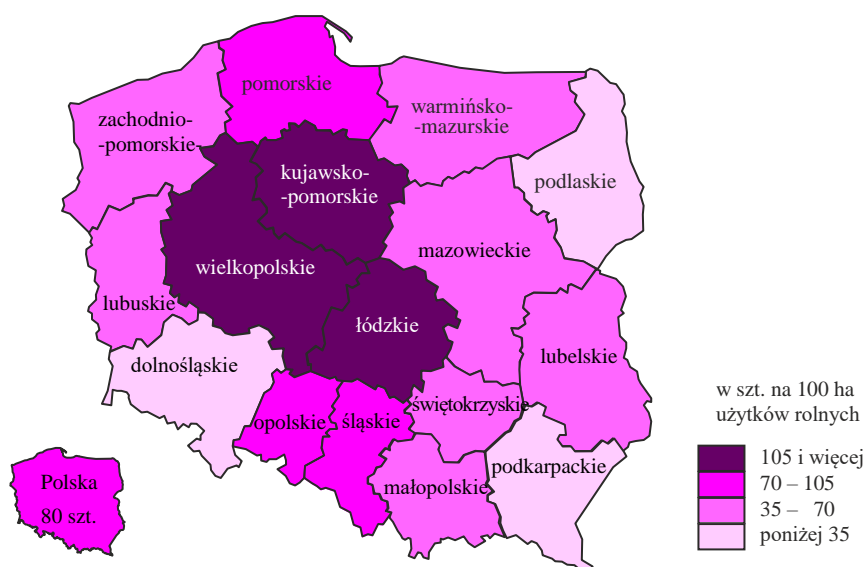
Wykres 19. Relacje cen skupu 1 kg żywca wieprzowego do cen 1 kg żyta na targowiskach.

Wzrost pogłowia trzody chlewnej na początku czerwca 2015 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, wystąpił w 4 województwach. Największy wzrost pogłowia w skali roku odnotowano w województwach dolnośląskim (o 4,6%) i wielkopolskim (o 1,9%). Największy spadek pogłowia trzody chlewnej odnotowano natomiast w województwach: podkarpackim (o 13,2%), lubuskim (o 7,7%) i lubelskim (o 6,8%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów trzody chlewnej i uplasowało się na 6. pozycji. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (4 214,1 tys. szt.), a na drugim kujawsko-pomorskie (1 325,0 tys. szt.), zaś na ostatnim województwo lubuskie (143,8 tys. szt.).

Mapa 14. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw w czerwcu 2015 r.

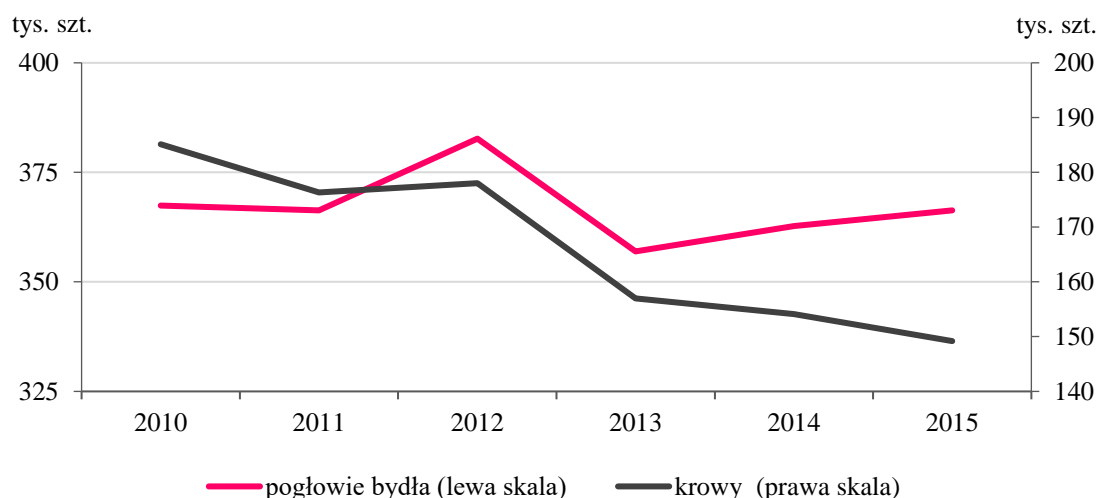
BYDŁO

Według stanu z czerwca 2015 r. pogłowie bydła w województwie lubelskim liczyło 366,3 tys. szt., co stanowiło 6,1% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2014 r. liczebność stada bydła wzrosła o 1,0% (w kraju o 0,7%), natomiast w odniesieniu do stanu z czerwca 2010 r. odnotowano spadek o 0,3% (w kraju wzrost o 4,1%).

Tabl. 11. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

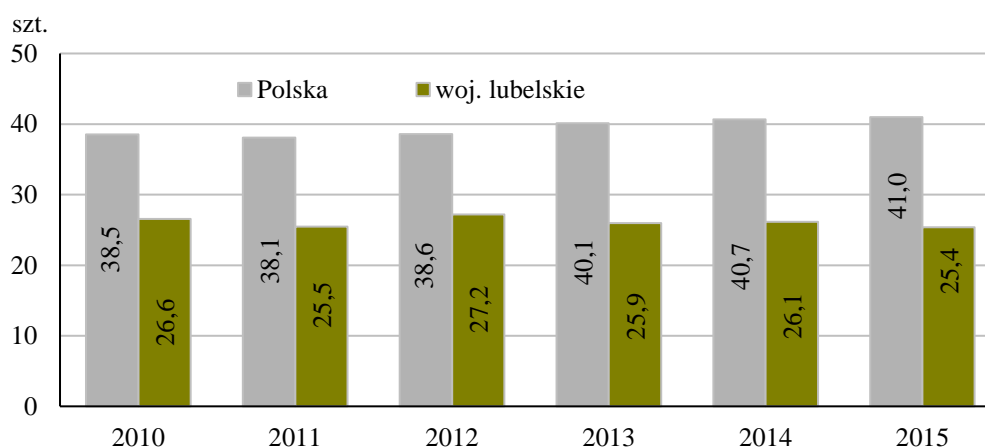
Wyszczególnienie	2014				2015			
	ogółem	w tym gosp. indywidualne	struktura pogłowia ogółem w %	2013 = 100	ogółem	w tym gosp. indywidualne	struktura pogłowia ogółem w %	2014 = 100
	w sztukach				w sztukach			
BYDŁO OGÓLEM	362738	355640	100,0	101,6	366284	359061	100,0	101,0
cielęta w wieku poniżej 1 roku	102687	100566	28,3	105,1	107125	104920	29,2	104,3
młode bydło w wieku 1 – 2 lata	84055	82755	23,2	100,7	95434	94287	26,1	113,5
bydło w wieku 2 lata i więcej	175997	172320	48,5	100,1	163724	159853	44,7	93,0
w tym krowy	154128	150864	87,6	98,2	149186	145811	91,1	96,8
w tym mleczne	145266	142649	94,3	100,1	141718	138952	95,0	97,6

Wykres 20. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu.

Pogłowie krów w czerwcu 2015 r., w stosunku do analogicznego miesiąca roku wcześniejszego, zmniejszyło się o 3,2%, a w porównaniu z 2010 r. o 19,4%. W kraju spadki wyniosły odpowiednio o 1,4% i o 8,0%. Krowy stanowiły 40,7% w ogólnej strukturze stada bydła, w tym krowy mleczne 38,7%. W kraju odsetki te wyniosły odpowiednio 41,0% i 38,2%. Udział krów w stadzie w porównaniu z czerwcem 2014 r. spadł o 1,8 p.proc. a w stosunku do 2010 r. o 9,7 p.proc. Podobna tendencja utrzymywała się w Polsce, gdzie w stosunku do czerwca 2014 r. udział krów w stadzie obniżył się o 0,9 p.proc., zaś w porównaniu z 2010 r. o 5,4%.

Wykres 21. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych.
Stan w czerwcu.

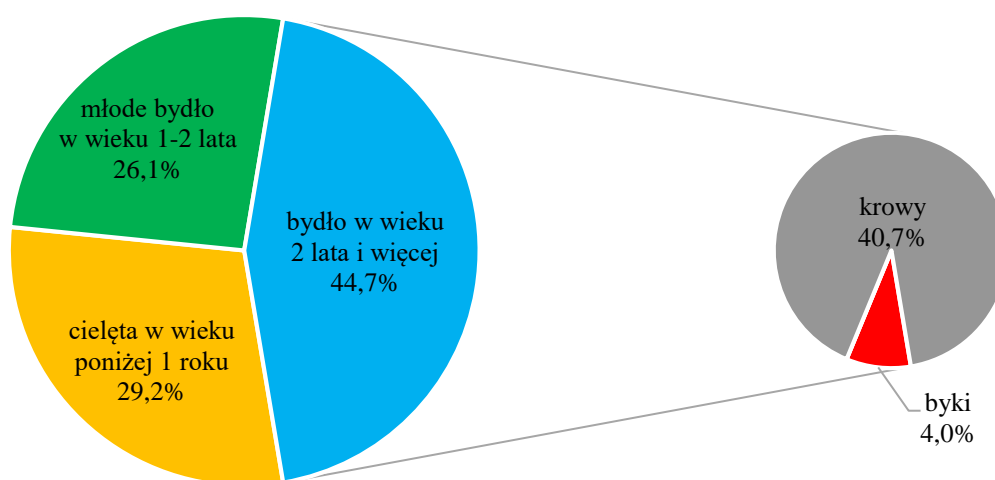
W gospodarstwach indywidualnych w województwie lubelskim w czerwcu 2015 r. pogłowie bydła liczyło 359,1 tys. szt. i w porównaniu z czerwcem 2014 r. zwiększyło się o 1,0%, a w porównaniu z grudniem 2014 r. o 6,0%.

W czerwcu 2015 r. pogłowie krów mlecznych wynosiło 141,7 tys. szt., tj. 95,0% ogólnej populacji krów. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2014 r. udział krów mlecznych

w ogólnym pogłowie krów zmniejszył się o 0,7 p.proc., a w stosunku do stanu z grudnia 2014 r. zwiększył się o 1,5 p.proc.

W strukturze stada bydła największy odsetek stanowiło bydło w wieku 2 lata i więcej (44,7%), w tej grupie dominowało pogłowie krów (91,1%). Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku młodego bydła w wieku 1 - 2 lata (26,1%). W skali roku odnotowano wzrost udziału cieląt w wieku poniżej 1 roku i krów mlecznych w strukturze stada bydła odpowiednio o 0,9 p.proc. i o 0,7 p.proc.

Wykres 22. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim w czerwcu 2015 r.

Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na niewielki wzrost, w skali roku, liczebności stada bydła ogółem wynikający z wyższych stanów cieląt i bydła młodego w wieku 1-2 lata. Wskazuje to na większe zainteresowanie rolników produkcją żywca wołowego, które jest wynikiem niewielkiego wzrostu cen skupu.

Cena skupu żywca wołowego za 1 kg wagi żywej w czerwcu 2015 r., w skali roku, było o 4,4% wyższa, jednak nie znalazło to odzwierciedlenia w zwiększeniu podaży żywca wołowego, która w tym okresie obniżyła się o 3,9% do poziomu 1,6 tys. t. Cena żywca wołowego w czerwcu 2015 r. wyniosła 7,09 zł/kg.

W czerwcu 2015 r. cena skupu mleka zmniejszyła się, zarówno w ujęciu rocznym, jak i w stosunku do poprzedniego miesiąca, odpowiednio o 19,3% i o 1,6% i wyniosła 108,26 zł/hl. Analizując cenę skupu mleka w okresie od lipca 2014 r. do czerwca 2015 r., w porównaniu z okresem od lipca 2013 r. do czerwca 2014 r., odnotowano spadek o 15,4%. Chociaż ceny skupu mleka w czerwcu 2015 r., w porównaniu z grudniem 2014 r. i czerwcem 2014 r., były niższe, to jednak sam skup był wyższy w obydwu przypadkach, odpowiednio o 9,3% i o 3,6% i wyniósł 47,0 mln l.

Wzrost pogłowia bydła w czerwcu 2015 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, wystąpił w 10 województwach. Największy wzrost pogłowia bydła w skali roku odnotowano w województwach: wielkopolskim (o 6,9%), świętokrzyskim (o 4,8%)

i śląskim (o 2,9%). Największy spadek pogłowia bydła odnotowano natomiast w województwach: lubelskim (o 7,5%) i warmińsko-mazurskim (o 3,8%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów bydła i uplasowało się na 7. miejscu. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie (1 135,2 tys. szt.), zaś na ostatnim województwo lubuskie (73,8 tys. szt.).

Mapa 15. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw w czerwcu 2015 r.

7. Skup produktów rolnych

Wartość skupu produktów rolnych w 2015 r. w województwie lubelskim wyniosła 4 045,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), z czego 97,5% od gospodarstw indywidualnych. W kraju skup wyniósł 57 040,2 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 7,1%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych wzrosła o 0,4% (w gospodarstwach indywidualnych o 0,7%), zaś w kraju obniżyła się o 3,4% (w gospodarstwach indywidualnych o 2,4%). Natomiast w stosunku do 2010 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 34,1%.

W województwie lubelskim w 2015 r., w porównaniu z 2014 r., zaobserwowano zwiększenie skupu żywca rzeźnego, zanotowano także większą ilość skupu ziarna zbóż podstawowych.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 131,5 mln zł (52,7% produktów rolnych), zaś zwierzęcych 1 914,2 mln zł (47,3%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 11,5% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 5,0%. W odniesieniu do 2014 r. wartość skupu produkcji roślinnej wzrosła o 4,8%, zaś zwierzęcej obniżyła się o 4,0%, natomiast w kraju wartość produkcji roślinnej obniżyła się o 0,3%, zaś zwierzęcej o 4,9%.

Skup produktów roślinnych

W 2015 r. skupiono 778,7 tys. ton ziarna zbóż ogółem (w kraju 12 005,0 tys. ton), w tym 774,7 tys. ton zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, co stanowiło 6,5% skupu krajowego). W porównaniu z rokiem ubiegłym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem wzrosła o 9,0%. W odniesieniu do roku poprzedniego skup zbóż konsumpcyjnych i paszowych był wyższy o 8,9% (w kraju odpowiednio obniżył się o 3,1%).

Wśród zbóż konsumpcyjnych i paszowych największy odsetek stanowiły: pszenica 65,9%, jęczmień 13,2%, kukurydza 11,3% i żyto 3,4%. W omawianym roku skupiono 510,4 tys. ton pszenicy, tj. więcej o 19,6% niż w poprzednim roku i więcej o 54,5% niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 26,1 tys. ton i w odniesieniu do 2014 r. był niższy o 20,8%, natomiast w stosunku do 2010 r. zmniejszył się o 35,8%. Kukurydzy skupiono 87,8 tys. ton, tj. mniej o 35,7% niż w roku wcześniejszym, a więcej o 68,7% w stosunku do 2010 r.

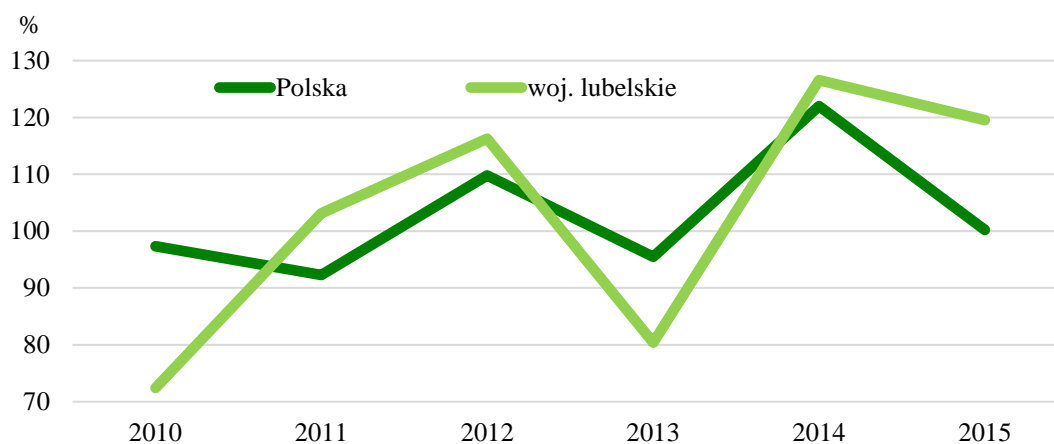
Skup ziemniaków ogółem w 2015 r. ukształtował się na poziomie 26,1 tys. ton, co stanowiło 1,7% skupu ogólnokrajowego. Całość skupionych ziemniaków pochodziła od gospodarstw indywidualnych. W porównaniu z 2014 r. nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków o 21,1%, a w odniesieniu do 2010 r. wzrost o 3,0% (w kraju, w odniesieniu do poprzedniego roku, odnotowano spadek o 5,2%, a w stosunku do 2010 r. wzrost o 33,8%).

W 2015 r. dostarczono do skupu 1 688,8 tys. ton buraków cukrowych przemysłowych, w tym 96,6% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie

ogólnokrajowym wyniósł 15,8%. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek ilości skupionych buraków cukrowych o 19,1%, zaś w stosunku do 2010 r. wzrost o 4,7%. W kraju odnotowano spadek skupu buraków cukrowych w stosunku do 2014 r. o 14,8%.

Wykres 23. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego).

Rok poprzedni = 100

W 2015 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 158,2 tys. ton warzyw ogółem, w tym 98,6% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł zaledwie 9,6%. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek ilości skupionych warzyw o 18,8%, zaś w stosunku do 2010 r. o 4,7%. W kraju odnotowano spadek w stosunku do 2014 r. o 9,1%.

W 2015 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 547,4 tys. ton owoców ogółem, w tym 99,6% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 21,4%. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek ilości skupionych owoców o 6,8%, zaś w stosunku do 2010 r. wzrost o 60,7%. W kraju odnotowano spadek w stosunku do 2014 r. o 11,1%.

Skup produktów zwierzęcych.

W 2015 r. skupiono 278,8 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej ogółem i w porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost o 9,3%, zaś w stosunku do 2010 r. o 11,5%. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnopolskim wyniósł 4,8%. Ilość skupionego żywca rzeźnego zwiększyła się w stosunku do 2014 r. o 9,3%, zaś w porównaniu z 2010 r. o 11,5% (w kraju odpowiednio o 7,0% i o 30,3%).

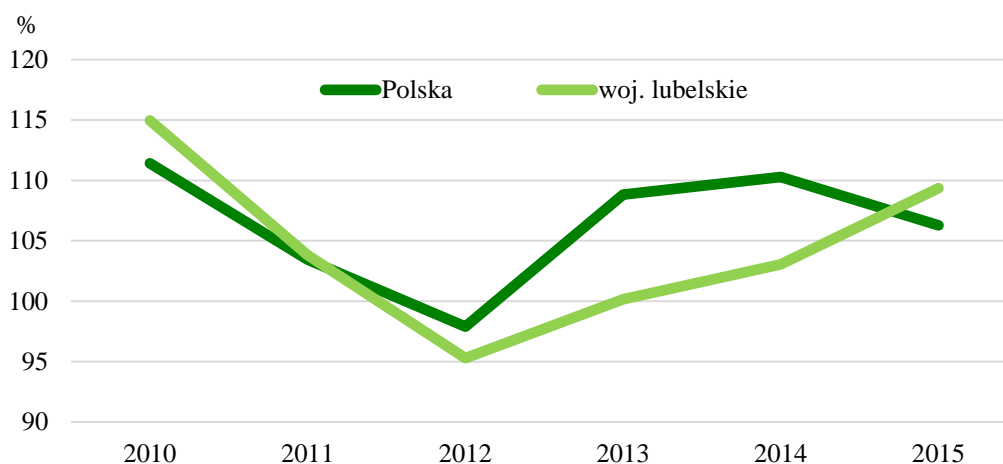
W badanym roku skupiono 131,8 tys. ton żywca wieprzowego, tj. więcej o 11,1% niż w roku poprzednim i o 7,8% niż w 2010 r. W kraju skupiono 2250,4 tys. ton żywca wieprzowego i było to o 2,1% więcej niż w 2014 r. i o 13,2% więcej jak w 2010 r. Ilość skupu w województwie lubelskim stanowiła 5,9% skupu krajowego.

Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 38,8 tys. ton i był większy o 10,4% niż w 2014 r. i prawie na takim samym poziomie jak w 2010 r. W kraju skupiono 832,0 tys. ton żywca wołowego i było to o 23,3% więcej niż w 2014 r. i o 35,6% więcej jak w 2010 r. Skup wojewódzki stanowił 4,7% skupu krajowego.

Żywca drobiowego skupiono 104,0 tys. ton (więcej o 6,7% niż w 2014 r. i o 22,8% w porównaniu z 2010 r.), w tym najczęściej 74,3% kurczaków. W kraju skupiono 2680,8 tys. ton żywca drobiowego (więcej o 7,0% niż w 2014 r. i o 47,8% w porównaniu z 2010 r.), w tym kurczaki stanowiły 77,5%. Wojewódzki udział w krajowym skupie drobiu wyniósł 3,9%.

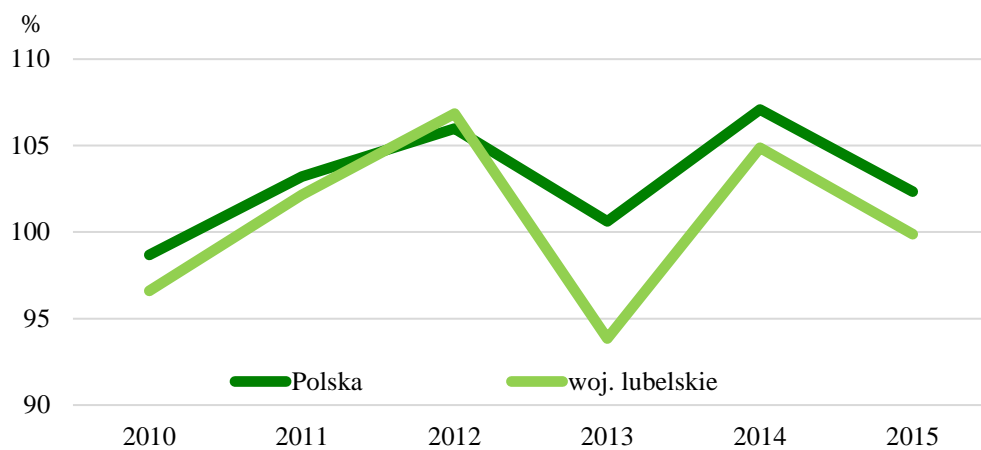
W 2015 r. skupiono 198,1 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami (co stanowiło 4,9% skupu ogólnego w kraju). W porównaniu z 2014 r. skup ten był wyższy o 9,4%, zaś w stosunku do 2010 r. o 11,6%, natomiast w kraju odpowiednio o 6,3% i o 29,1%. Największy udział w skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso stanowił żywiec wieprzowy 51,9%, podobna sytuacja była w kraju, gdzie skup tego żywca stanowił 43,0% ogólnego skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso. Województwo lubelskie uplasowało się na 7 pozycji w kraju pod względem skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, najczęściej skupiono w województwie wielkopolskim, zaś najmniej w podkarpackim.

Wykres 24. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).
Rok poprzedni = 100

W 2015 r. skup mleka krowiego wyniósł 544,6 mln litrów (co stanowi 5,2% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. mniej o 0,1% niż przed rokiem, a więcej o 7,3% niż w 2010 r. (w skali kraju zanotowano wzrost o 2,3% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 20,6% w porównaniu z 2010 r.). Województwo lubelskie uplasowało się na 7. miejscu pod względem skupu mleka krowiego, na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie, a na ostatnim lubuskie.

Wykres 25. Dynamika skupu mleka krowiego.
Rok poprzedni = 100

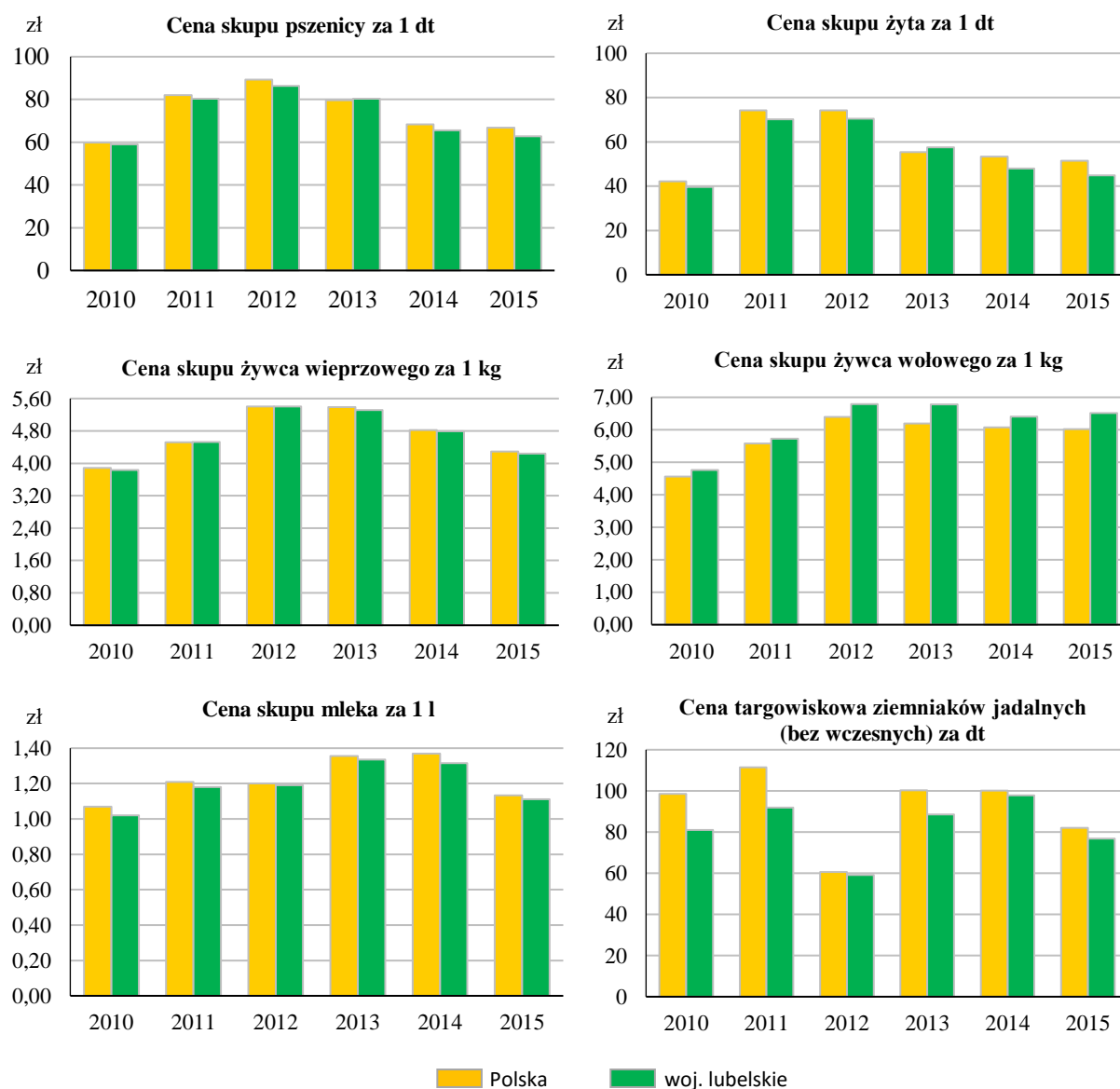
8. Ceny w rolnictwie

W 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, obniżyły się ceny skupu zbóż i żywca wieprzowego oraz ceny pszenicy i żyta na targowiskach.

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie w 2015 r. wyniosła 62,72 zł za 1 dt (w kraju – 66,83 zł za dt) i była niższa o 4,4% niż przed rokiem, a wyższa o 6,3% w porównaniu z 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 66,85 zł (w kraju – 75,59 zł), tj. o 13,3% mniej niż w roku poprzednim i o 12,1% więcej niż w 2010 r.

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 44,83 zł za dt (w kraju 51,42 zł), tj. niższym o 6,5% w porównaniu z zanotowanym w 2014 r. i wyższym o 13,2% niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta była niższa w stosunku do poprzedniego roku o 8,6%, a w odniesieniu do uzyskanej w 2010 r. wyższa o 24,3% osiągając poziom 52,66 zł/dt (w Polsce 58,67 zł/dt).

Wykres 26. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach.

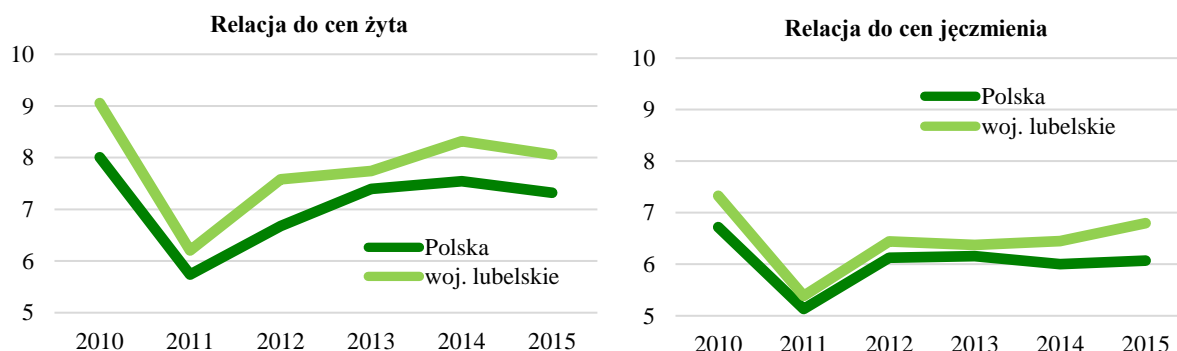
W 2015 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 45,22 zł za dt (w kraju – 51,15 zł), tj. mniej o 19,7% niż przed rokiem i mniej o 0,3% niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 76,76 zł za dt (w Polsce 82,04 zł/dt), tj. o 21,5% i o 18,1% niższym w stosunku do zanotowanego odpowiednio w 2014 r. i w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,52 zł za kg (w kraju – 6,02 zł/kg), tj. wzrosła o 1,8% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a wzrosła o 36,9% w odniesieniu do 2010 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,24 zł za kg (w Polsce – 4,30 zł/kg), tj. niższą o 11,4% niż w 2014 r. i wyższą o 10,6% w porównaniu z zanotowaną w 2010 r.

W 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nieznacznie pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Ukształtowała się ona na poziomie 8,1 (wobec 8,3 w 2014 r. i 9,1 w 2010 r.), w kraju relacja wyniosła 7,3 (wobec 7,5 w 2014 r. i 8,0 w 2010 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa poprawie i wyniosła 6,8 (w kraju 6,1).

Wykres. 27. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia.

W 2015 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,06 zł za kg (w kraju – 3,94 zł/kg) i była niższa o 5,9% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i wyższa o 15,3% niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,11 zł (w kraju – średnio 1,13 zł), tj. mniej o 15,5% niż przed rokiem i więcej o 8,9% niż w 2010 r.

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(-)	-	zjawisko nie występuje
Zero	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05
Kropka	.	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Znak	(x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
Znak	(#)	-	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej
„W tym”		-	nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

r.	-	rok	dok.	-	dokończenie
tys.	-	tysiąc	p. proc.	-	punkt procentowy
km ²	-	kilometr kwadratowy	Dz. U.	-	Dziennik Ustaw
g	-	gram	nr	-	numer
cd.	-	ciąg dalszy	poz.	-	pozycja

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US